

Македонски Телеком АД – Скопје

Одделни финансиски извештаи
за годината којашто завршува на
31 декември 2023
Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Одделни финансиски извештаи

Одделен извештај за финансиската состојба	1
Одделен извештај за сеопфатна добивка	3
Одделен извештај за парични текови	4
Одделен извештај за промени во главнината	5
Белешки кон одделните финансиските извештаи	6
Прилог 1 Годишен извештај за работењето	
Прилог 2 Годишна сметка	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО ОДБОРОТ НА ДИРЕКТОРИ И АКЦИОНЕРИТЕ НА МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените одделни финансиски извештаи на МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“), кои се состојат од одделни извештајот за финансиската состојба на ден 31 декември 2023 година и одделни извештајот за сеопфатната добивка, одделни извештајот за промените во главнината и одделни извештајот за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за одделни финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие одделни финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Северна Македонија и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на одделни финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие одделни финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека одделни финансиските извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во одделни финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на одделни финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на одделни финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така, вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на одделни финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО ОДБОРОТ НА ДИРЕКТОРИ И АКЦИОНЕРИТЕ НА МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД СКОПЈЕ (продолжение)

Мислење

Според наше мислење, одделни финансиските извештаи ја прикажуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД Скопје на ден 31 декември 2023 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување на годишниот извештај и годишната сметка во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од Раководството на Друштвото на 21 февруари 2024 година. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и ревидираните одделни финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани одделни финансиски извештаи кој е во примена во Република Северна Македонија. Според наше мислење, историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и приложените ревидирани одделни финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2023.

Дилоит ДОО Скопје

Александар Аризанов
Овластен ревизор
Директор

Александар Аризанов
Овластен ревизор

Скопје, 21 февруари 2024 година

Одделен извештај за финансиската состојба

Во илјади денари

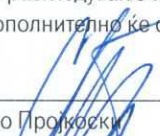
	Белешка	На 31 декември	
		2023	2022
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	1.079.490	733.224
Побарувања од купувачи	7	3.067.706	2.920.187
Останати тековни финансиски средства	8	10.152	16.171
Останати тековни средства	9	189.143	236.362
Залихи	10	338.464	419.613
Средства расположливи за продажба	11	13.805	307
Вкупно тековни средства		4.698.760	4.325.864
Нетекновни средства			
Недвижности, постројки и опрема	12	10.641.345	10.532.731
Аванси за недвижности, постројки и опрема		4.147	4.147
Нематеријални средства	13	3.519.662	3.601.338
Побарувања од купувачи	7	401.798	551.281
Останати нетекновни финансиски средства	8	2.759	6.029
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	30.1	274.501	222.335
Останати нетекновни средства		612	612
Одложени даночни средства	14	63.948	56.639
Вкупно нетекновни средства		14.908.772	14.975.112
Вкупно средства		19.607.532	19.300.976

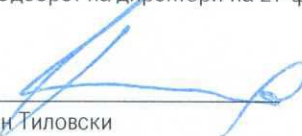
Одделен извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	2023	2022
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	15	2.557.430	2.711.150
Останати финансиски обврски	16	560.865	583.205
Останати тековни обврски	17	501.558	519.199
Обврски за данок на добивка		61.640	38.493
Резервирања за обврски и плаќања	18	57.593	48.607
Вкупно тековни обврски		3.739.086	3.900.654
Нетековни обврски			
Останати финансиски обврски	16	329.992	402.887
Резервирања за обврски и плаќања	18	70.256	73.511
Вкупно нетековни обврски		400.248	476.398
Вкупно обврски		4.139.334	4.377.052
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Законски резерви	2.12	958.389	958.389
Ревалоризациони резерви	2.13	865.576	865.576
Останати резерви		22.291	22.291
Акумулирана добивка		7.235.753	6.691.479
Вкупно капитал	19	15.468.198	14.923.924
Вкупно капитал и обврски		19.607.532	19.300.976

Овие финансиски извештаи беа одобрени од страна на раководството на Македонски Телеком АД – Скопје на 21 февруари 2024 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 27 февруари 2024 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

 Никола Љушев
 Главен извршен директор

 Славко Прокопски
 Главен директор за финансии

 Горан Тиловски
 Лидер на контрола, сметководство и даноци
 Овластен сметководител
 Рег. Бр. 0105436

Одделен извештај за сеопфатна добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2023	2022
Приходи	20	11.893.587	11.767.549
Амортизација	12,13	(2.433.320)	(2.442.756)
Трошоци за вработените	21	(1.115.122)	(1.013.581)
Плаќања кон останати оператори	21	(1.123.234)	(1.026.645)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	7	(133.024)	(133.501)
Останати расходи од работењето	22	<u>(4.703.467)</u>	<u>(5.206.866)</u>
Трошоци од работењето		(9.508.167)	(9.823.349)
Останати оперативни приходи	23	<u>76.347</u>	<u>34.581</u>
Оперативна добивка		2.461.767	1.978.781
Расходи од финансирање	24	(37.029)	(110.199)
Приходи од финансирање	25	<u>74.208</u>	<u>24.807</u>
(Расходи)/приходи од финансирање - нето		<u>37.179</u>	<u>(85.392)</u>
Добивка пред оданочување		2.498.946	1.893.389
Данок на добивка	26	<u>(286.878)</u>	<u>(225.595)</u>
Добивка за годината		2.212.068	1.667.794
Вкупна сеопфатна добивка за годината		<u>2.212.068</u>	<u>1.667.794</u>
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводнета заработка по акција (во денари)	34	<u>25,65</u>	<u>19,34</u>

Одделен извештај за парични текови

	Белешка	За годината завршена на 31	
		2023	декември 2022
Во илјади денари			
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		2.498.946	1.893.389
Корекции за:			
Амортизација	12,13	2.433.320	2.442.756
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	22	(1.013)	(1.500)
Добивка од промена на објективната вредност на финансиските средства	25	(52.166)	(7.415)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	7	137.394	138.821
Нето зголемување на резервирања	18	62.385	173.130
Нето добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	23	(2.721)	(21.277)
Приходи од дивиденди	25	(16.422)	(11.823)
Расходи од камати	24	33.594	24.643
Приходи од камати	25	(360)	(2.449)
Останати непарични ставки ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(343)	2.964
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		5.092.614	4.631.239
Промена на средства кои припаѓаат во обртен капитал		(609)	(521.705)
Промена на обврските кои припаѓаат во обртен капитал		(180.418)	643.738
Парични средства добиени од работењето		4.911.587	4.753.272
Платени камати	16	(25.851)	(23.327)
Платени резервации	18	(46.074)	(181.357)
Платени даноци		(271.040)	(214.132)
Паричен тек добиен од оперативни активности		4.568.622	4.334.456
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(1.605.741)	(2.147.168)
Набавка на нематеријални средства		(425.683)	(1.199.684)
Наплатени заеми		3.849	4.563
Приливи по основ на депозити во банки	6	-	677.897
Приливи од дивиденди		16.422	11.823
Приливи од продажба на недвижности, постројки и опрема		17.899	42.817
Примени камати		360	2.449
Паричен тек користен во инвестициони активности		(1.992.894)	(2.607.303)
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди	27	(1.667.341)	(1.721.037)
Исплата на обврски за ТВ права	16	(562.464)	(561.334)
Паричен тек користен во финансиски активности		(2.229.805)	(2.282.371)
Нето зголемување/(намалување) на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		345.923	(555.218)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		733.224	1.291.406
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		343	(2.964)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	1.079.490	733.224

Одделен извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Белеш- ка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Законски резерви	Ревалори- зациони резерви	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2022		9.583.888	540.659	(3.738.358)	958.389	865.576	22.291	6.745.665	14.978.110
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	-	-	1.667.794	1.667.794
Трансакции со сопствениците во нивното својство на сопственици (исплатена дивиденда)		-	-	-	-	-	-	(1.721.980)	(1.721.980)
Состојба на 31 декември 2022	19	9.583.888	540.659	(3.738.358)	958.389	865.576	22.291	6.691.479	14.923.924
Состојба на 1 јануари 2023		9.583.888	540.659	(3.738.358)	958.389	865.576	22.291	6.691.479	14.923.924
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	-	-	2.212.068	2.212.068
Трансакции со сопствениците во нивното својство на сопственици (исплатена дивиденда)		-	-	-	-	-	-	(1.667.794)	(1.667.794)
Состојба на 31 декември 2023	19	9.583.888	540.659	(3.738.358)	958.389	865.576	22.291	7.235.753	15.468.198

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие финансиски извештаи се однесуваат на друштвото Македонски Телеком АД – Скопје.

Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано во Република Северна Македонија и водечки давател на телекомуникациски услуги. Друштвото ги обезбедува следниве услуги како за приватни, така и за деловни корисници: говорни и податочни услуги преку мобилна и фиксна мрежа, интернет услуги, конвергентни услуги, дигитална телевизија и напредни Cloud и ИКТ решенија.

Непосредно матично друштво на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Телекомуникацискиот сектор во Република Северна Македонија е регулиран со Законот за електронски комуникации (ЗЕК) кој е донесен во март 2014 година (Службен весник бр. 39 од 28 февруари 2014 година) како примарно законодавство и правилници како секундарно законодавство.

Друштвото се котира на Македонската берза (МБ) во сегментот задолжителна котација повеќе од 10 години. Како котирана компанија, таа има постојани и специфични обврски за обелоденување кон МБ, како и кон нејзините инвеститори. Со цел да биде транспарентна кон инвеститорите, Друштвото исто така го одржува сегментот Односи со инвеститори на својата веб-страница којшто содржи корисни податоци, дополнително на законски потребните податоци, како чекор понатаму кон добра практика на корпоративно управување. Регистрирана адреса на Друштвото е ул. „Кеј 13 Ноември“ бр. 6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија. Просечниот број на вработени во Друштвото врз основа на часови на работа во текот на 2023 година беше 899 (2022: 860).

1.2. Влијанието на конфликтот во Украина и економската криза врз бизнисот и врз финансиските извештаи

Годишната стапка на инфлација се забавува и на крајот од 2023 година, распонот на инфлацијата во однос на еврозоната дополнително се намалува. Сепак, просечната стапка на инфлација за 2023 година е измерена на околу 10% со најновите извештаи на ММФ за земјата и сè уште е на релативно високо ниво во споредба со историскиот просек. Цените на основните производи, главно прехранбената компонента, и натаму бележат надолни прилагодувања, но овој ефект многу бавно и незадоволително се инкорпорира во домашните цени. Иако се очекува натамошен пад на цените, неизвесноста на идните цени на берзите сè уште опстојува поради тековните воени конфликти.

Тековниот воен конфликт во Украина и поврзаните санкции насочени против Руската Федерација како и другите тековни воени конфликти може да извршат дополнително влијание врз европската и глобалната економија, покрај влијанието што веќе го извршија врз цените на енергијата, како што беше дискутирано погоре. Друштвото нема значајна директна изложеност на Украина, Русија или Белорусија. Сепак, влијанието врз општата економска ситуација може да резултира со потреба од ревидирање на одредени претпоставки и проценки во иднина. Друштвото го почувствува влијанието на кризата преку зголемените цени на енергијата. Идно долгорочно влијание може да се изврши на обемот на тргување, паричните текови и профитабилноста. Сепак, освен зголемените трошоци за енергија, Друштвото не почувствува други влијанија од конфликтот во Украина до датумот на овие финансиски извештаи.

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.1. Основа за изготвување

Овие финансиски извештаи, во сите материјални износи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник на РМ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18, 120/18 и Службен весник на РСМ бр. 290/20, 215/21 и 99/22) и Правилникот за водење сметководство (Издадени во Службен весник на РМ бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011), кадешто беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) од МСС1 до МСС 41, Толкувањата на Комисијата за толкување на меѓународно финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и Толкувањата на Постојниот комитет за толкување ПКТ од ПКТ7 до ПКТ 32, кои беа издадени. МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 15, МСФИ 16, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20 и КТМФИ 21 не се вклучени во Правилникот за водење сметководство и не се применети од страна на Друштвото. МСФИ (вклучувајќи го и МСФИ1), беа првично објавени во Службен весник во 1997 година и оттогаш беа неколку пати ажурирани. Последното ажурирање беше во декември 2010 година.

Друштвото ги применува сите релевантни стандарди, измени и толкувања кои се објавени во Службен весник.

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што оценките и претпоставките се значајни во однос на финансиските извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.2. Трансакции во странска валута

2.2.1. Функционална и презентациска валута

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари (МКД) кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.2.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во македонски денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во македонски денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски деноминирани во странска валута се претвораат во македонски денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Курсот којшто се користи е објавениот среден курс на Народна Банка на Република Северна Македонија.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Официјалните курсеви важечки на 31 декември беа како што следи:

	2023	2022
	МКД	МКД
1 УСД	55,65	57,65
1 ЕУР	61,50	61,49

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.3. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Друштвото вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (финансиски инструменти по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Друштвото вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

Објективната вредност на финансиските инструменти кои се тргуваат е одредена повикувајќи се на нивната пазарна цена на крајот на известувачкиот период. Ова е најчесто применливо за финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба.

Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски е исто така одредена со користење на техниката на вреднување на дисконтирани парични текови. Очекуваните парични приливи и одливи се дисконтираат по пазарна каматна стапка.

Претпоставките кои се применети во пресметките на објективна вредност се предмет на неизвесности. Промените во претпоставките кои се применети во пресметките може да имаат влијание на сегашните вредности, објективните вредности и/или паричните текови што произлегуваат од финансиските инструменти. Анализата на сензитивност поврзана со финансиските инструменти на Друштвото се дадени во белешка 3.

2.3.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при првичното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото презело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите првично се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата првично се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата за годината.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во Добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривирање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривира од извештајот за финансиска состојба. Добивките или загубите при депривирањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривираена.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.3.1. Финансиски средства (продолжува)

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депризнавање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

(а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното првично признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со стратегијата за инвестирање на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во тековни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- побарувања од и заеми на трети лица
- заеми за вработени
- останати побарувања

Заемите и побарувањата првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од парични средства во благајна, парични средства во банка, депозити по видување во банки и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Депозити во банки

Депозитите во банки со првичен рок на доспеаност над 3 месеци вклучуваат депозити во банка и други ликвидни депозити и хартии од вредност со првичен рок на доспеаност над три месеци.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.3.1. Финансиски средства (продолжува)

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно основниот договор. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање како и наплатата се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на првичното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Друштвото за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број на релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи, странските купувачи, за корисниците на интерконекциски услуги, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Индивидуално вреднување исто така се врши во посебни околности.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.3.1. Финансиски средства (продолжува)

Стапките на загубата од оштетување користени во 2023 година:

Групи на доспеаност	Приватни корисници		Деловни корисници							
	фиксна	мобилна	Клучни корисници		Институции		Големи корисници		Останати деловни корисници	
			фиксна	мобилна	фиксна	мобилна	фиксна	мобилна	фиксна	мобилна
Доспеаност 0	1,5%	1,3%	0,6%	0,7%	1,9%	0,2%	1,3%	0,8%	3,7%	1,9%
Доспеаност 1-30 денови	6,6%	3,2%	2,3%	1,2%	3,5%	0,4%	4,0%	1,7%	9,7%	3,8%
Доспеаност 31-60 денови	17,7%	30,8%	6,1%	3,5%	4,9%	0,9%	9,9%	4,8%	17,0%	7,4%
Доспеаност 61-90 денови	34,7%	38,7%	10,8%	7,4%	6,0%	1,5%	17,7%	16,8%	23,2%	39,5%
Доспеаност 91-180 денови	58,4%	51,8%	17,6%	19,6%	12,3%	3,0%	23,1%	30,0%	38,2%	66,8%
Доспеаност 181-365 денови	74,9%	63,7%	26,6%	39,0%	19,0%	7,1%	42,7%	40,5%	64,4%	81,1%
Доспеаност 366-540 денови	81,2%	66,0%	34,3%	57,5%	23,2%	24,0%	56,4%	42,8%	85,5%	88,9%
Доспеаност 541-720 денови	82,6%	73,8%	48,2%	73,5%	24,9%	50,5%	59,6%	51,6%	93,8%	91,3%
Доспеаност над 721 денови	98,5%	99,2%	98,3%	98,6%	98,7%	98,3%	98,7%	98,6%	99,8%	99,7%

Стапките на загубата од оштетување користени во 2022 година:

Групи на доспеаност	Приватни корисници		Деловни корисници							
	фиксна	мобилна	Клучни корисници		Институции		Големи корисници		Останати деловни корисници	
			фиксна	мобилна	фиксна	мобилна	фиксна	мобилна	фиксна	мобилна
Доспеаност 0	1,5%	1,3%	0,6%	0,6%	2,7%	0,2%	1,4%	0,7%	3,8%	2,1%
Доспеаност 1-30 денови	7,0%	3,1%	2,6%	1,0%	4,6%	0,3%	3,7%	1,4%	10,9%	4,1%
Доспеаност 31-60 денови	18,7%	31,4%	6,2%	2,9%	6,8%	0,8%	9,7%	3,9%	21,1%	7,9%
Доспеаност 61-90 денови	41,5%	39,6%	9,5%	5,8%	8,8%	1,3%	17,1%	15,0%	30,0%	42,8%
Доспеаност 91-180 денови	58,8%	54,3%	20,3%	16,5%	13,6%	2,5%	21,9%	25,6%	38,4%	66,8%
Доспеаност 181-365 денови	77,6%	67,5%	36,0%	47,6%	17,8%	5,5%	41,8%	35,3%	68,6%	75,4%
Доспеаност 366-540 денови	86,8%	69,3%	50,2%	57,7%	20,1%	18,4%	55,0%	37,0%	74,7%	86,6%
Доспеаност 541-720 денови	94,1%	78,9%	70,7%	70,1%	32,2%	52,0%	58,0%	45,0%	85,0%	89,7%
Доспеаност над 721 денови	98,6%	99,1%	98,2%	98,4%	98,4%	98,1%	98,6%	98,4%	99,8%	99,6%

Условите под кои побарувањата од купувачи се предмет на отпис се како што следува: пресуда во корист на корисникот; известување од суд или извршител за починати лица (должници), иселени должници чишто живеалишта не можат да се утврдат итн.; доставена умреница за починато лице пред утужување со цел да не се зголемуваат трошоците за понатамошни постапки во согласност со релевантните законски прописи; завршен стечај или ликвидација за оној дел од побарувањето којшто останува ненаплатен и избришан правен субјект од Централниот регистар на РСМ; во случај на долгови коишто не се утужени, а Друштвото нема механизми за присилна наплата; долгови коишто се постари од 10 години поради апсолутна застареност.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.3.1. Финансиски средства (продолжува)

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Износот на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања. Во текот на периодот МКД 4 милиони се наплатени побарувања кои биле отпишани во претходни периоди (2022: МКД 5 милиони).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на доделениот заем и првичната објективна вредност на заемот за вработениот се признава како однапред платени користи на вработени и ја намалува категоријата Заеми за вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените користи на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот. Програмата не е повеќе активна, за доделување на нови заеми. Друштвото престана да дава заеми за вработените во 2013 година.

Загубите од оштетување на заемите за вработени, се признаваат во добивката или загубата (Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања). Во текот на периодот нема материјално значајно оштетување признато за овие финансиски средства.

2.3.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и пресметаните трошоци) првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Заради краткиот рок на доспевање, сегашната вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

Долгорочните финансиски обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.4. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучува трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови договори со обврзувачки период за користење на услугата, како дел од профитабилен договор за услуги. Друштвото ја проценува потребата од исправка за ефектите од нето реализациона вредност на регуларна основа. Доколку продажна цена е пониска од набавната, поради ефектот од нето реализациона вредност, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.5. Средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Друштвото, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Двата критериуми, непосредна достапност и многу веројатна продажба, мора да се исполнат за да се класифицира средство како средство наменето за продажба. Овие средства се прикажани по пониската од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.6. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.8).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и работи и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Првичната проценка на трошоците за демонирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37-Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Во 2011 година, беше донесен Закон за постапување со нелегално изградени објекти, според кој Друштвото ќе има одредени издатоци поврзани со добивање на целосна документација за базните станици и инфраструктурата на фиксната телефонија во согласност со применливите закони во Република Северна Македонија. Друштвото ги капитализира овие издатоци при нивното настанување. Издатоците што се капитализирани се вклучени во рамките на Недвижности, постројки и опрема (види белешка 12).

Ставките од недвижностите, постројките и опремата беа ревалоризирани на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на основните индустриски производи. Таквите коефициенти се применуваа на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентираше како ревалоризациона резерва. Последна ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.6. Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за поправки и одржување се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се отуѓуваат или кога Друштвото ќе заклучи дека нема економска корист од употреба на средствата, средството се расходува, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и резултатот се признава како добивка/загуба од отуѓување.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата.

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема (види белешка 12).

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2023	2022
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски централи	7-10	7-10
Базни станици	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	5-10	5-10
Останато	2-15	2-15

2.7. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.8).

Ставките на нематеријалните средства се ревалоризираа на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на индустриските производи. Таквите коефициенти се применуваа на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентираше како ревалоризациона резерва. Последната ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.7. Нематеријални средства (продолжува)

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат. Нови софтверски модули, кои не може да се користат независно од постоечкиот софтвер (верзии), туку комбинирани со функционалностите на основната верзија и се имплементации на подобрен софтвер, кои се карактеризираат со систематски надградби, ревизии или проширувања на претходните верзии на постоечкиот софтвер претставуваат последователни трошоци за претходната верзија и се капитализираат доколку тие ги исполнуваат критериумите за капитализација, односно, доколку се совпаѓаат со креирањето на дополнителни функционалности. Како резултат на тоа, трошоците за верзиите се капитализираат како дел од основната верзија и се амортизираат заедно со остатокот од сегашната вредност во текот на преостанатиот корисен век на основниот софтвер. Ако постојат индикации дека софтверот ќе се користи подолго од тековниот корисен век како резултат на дополнително капитализирани трошоци, корисниот век на основната верзија на софтверот се ревидира и доколку е применливо се продолжува.

Основните активности на Друштвото се во областа на фиксната и мобилната телефонија во Република Северна Македонија. Вообичаено, за овие активности потребно е стекнување на лиценци/права на користење на радиофреквенции, кои најчесто содржат иницијални надоместоци и годишни надоместоци. За секоја стекната лиценца/право на користење на радиофреквенција, Друштвото проценува дали износот на идните годишни надоместоци може веродостојно да се измери на почетокот на периодот на важност на лиценцата. Доколку Друштвото процени дека износот на идните годишни надоместоци може веродостојно да се измери, сегашната вредност на идните годишни надоместоци се капитализира како дел од набавната вредност на лиценцата, во спротивно ваквите надоместоци се признаваат како трошоци (Останати расходи од работењето) во периодот за кој се однесуваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на првичната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 13).

Права за емитување на телевизиски содржини се капитализираат како нематеријални средства ако сите од наведените услови се остварени: сигурноста на испораката на содржината, нераскинлив рок на договорот од најмалку 12 месеци и тоа дека набавната вредност на правата може со сигурност да се процени. Права за емитување на телевизиски содржини се амортизираат во текот на времетраењето на договорите. Финансиските обврски кои произлегуваат од капитализираните права за емитување на телевизиски содржини се признаваат во извештајот за финансиската состојба како останати финансиски обврски. Амортизирањето на дисконтот се признава како Расходи од камати и се признаваат во категоријата Расходи од финансирање. Соодветно, одливот на парични средства по овој основ се признаваат како парични текови од финансиски активности.

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2023	2022
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-5	2-5
Концесија	18	18
ТВ права	1-3	1-3
3G и 2G лиценци	10	10
4G лиценца	7-20	7-20
5G лиценца	15	15

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.7. Нематеријални средства (продолжува)

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот од кој се расположливи за употреба. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно (види белешка 13).

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.8. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација се проценуваат за оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units - CGUs).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.9. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изменати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.10. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал. Премија за издадени акции се класифицират во акционерски капитал и претставува износ кој е остваран над номиналната вредност на издадените акции.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.11. Сопствени акции

Кога Друштвото купува сопствени акции, износот кој е платен, вклучувајќи ги и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите како сопствени акции се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции повторно се издаваат состојбата на сопствени акции се намалува за вредноста по која што се купени акциите, а се зголемува капиталот, додека добивката или загубата се признаваат во капиталот (Акумулирана добивка). Трансакциите поврзани со сопствените акции се евидентираат на денот на трансакцијата.

2.12. Законски резерви

Согласно локалната законска регулатива, Друштвото е обврзано да издвојува минимум 5 проценти од нето добивката за годината во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија", како законска резерва се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото.

2.13. Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се однесуваат на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства и претставува кумулативен пораст на сегашната вредност користејќи ги официјалните коефициенти на пораст на индексот на цените на индустриски производи на денот на ревалоризацијата. Последната ревалоризација на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства беше извршена во 2000 година. Кога ревалоризираните средства се целосно амортизирани или отпишани соодветниот дел од ревалоризационата резерва се пренесува во Акумулирана добивка.

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 20), се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и сите останати специфични критериуми за признавање од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи.

На купувачите на Друштвото им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Друштвото. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Друштвото. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.14.1. Приходи од фиксна и мобилна телефонија, вклучително и продажбата на уреди

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците вообичаено вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Друштвото ги смета различните елементи на ваквите договори како поединечни приходи и го признава секој од овие приходи користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Друштвото признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Друштвото им овозможува на купувачите теснопојасен и широкопојасен пристап до неговата фиксна, мобилна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото, Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Купувачите можат исто така да купат припејд картички за мобилен, јавни говорници и интернет („припејд картички“) кои им овозможуваат на тие претплатници да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Купувачите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припејд картичката. Приходите од продажба на припејд картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката е поминат со неискористен сообраќај.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (дојдовен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекции) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие финансиски извештаи бидејќи Друштвото е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите и се признаени во периодот на користење на мрежата.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во извештајот за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Користи за вработените

2.15.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ни една друга пензиска програма или план за пост пензиски користи и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има договорна обврска да им исплати на вработените три просечни плати во Република Северна Македонија на денот на нивното пензионирање според Колективниот договор меѓу Друштвото и Синдикатот на вработените во Друштвото за кои е признаена соодветна обврска во финансиските извештаи, мерена според сегашната вредност на три просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни користи на тековните и поранешните работници.

2.15.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги во предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.15.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот, на барање на работодавецот, пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Друштвото ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.16. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 22.

2.17. Даноци

2.17.1. Данок на добивка

Во согласност со одредбите на Законот за данок на добивка, даночната основица е добивката којашто е остварена во текот на фискалната година зголемена за непризнаените трошоци и намалена за даночно ослободените приходи (односно дивиденди за кои плаќачот веќе бил оданочен), при што стапката на данокот на добивка изнесува 10%. Во согласност со ова данокот на добивка за годината беше пресметан и евидентиран во Извештајот за сеопфатна добивка.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во финансиските извештаи.

2.17.2. Одложен данок

Одложениот данок се признава според методот на обврски во финансиските извештаи, за износот на привремените разлики помеѓу сегашната вредност на средствата и обврските за цели на финансиско известување и вредноста користена за даночни цели. Одложен данок не се пресметува доколку произлегува од иницијално признавање на средство или обврска од трансакција, која не е деловна комбинација и која во времето на признавање нема влијание ниту врз сметководствената ниту врз даночната добивка. Одложениот данок е пресметан користејќи ја стапката на данокот на добивка која е донесена или значително донесена на денот на финансиските извештаи и се очекува да е применлива кога одложените даночни средства се реализирани или кога одложените даночни обврски се платени.

Одложени даночни средства се признаваат кога постои веројатност дека идни оданочиви добивки (или поврат на одложени даночни обврски) ќе настанат, во кој случај тие средства ќе може да се искористат.

Побарувањата и обврските од одложени даноци на добивка се пребиваат кога има законско право за пребивање на тековни даночни средства со тековни даночни обврски и кога побарувањата и обврските од одложените даноци од добивка се поврзани со даноци на добивка кои се наплатуваат од страна на истата даночна власт од даночен ентитет или различни даночни ентитети кога постои намера салдата да се исплатат на нето основа.

2.18. Наеми

2.18.1. Оперативни наеми - Друштвото како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во извештајот за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДОЛЖУВА)

2.18.2. Оперативни наеми - Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.19. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции. Друштвото има издадено само обични акции и затоа основната и разводнетата добивка по акција се еднакви.

2.20. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во финансиските извештаи на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

2.21. Сегменти

Оперативните сегменти на Друштвото се базираат на деловните сегменти, деловен, резиденцијален, големопродажен сегмент и останато, што е во согласност со интерните извештаи доставени до главниот извршен носител на одлуки, Главниот извршен директор (ГИД) кој добива совети од Менаџмент Колегиум на Друштвото (МК). ГИД е одговорен за алокација на ресурсите и оценување на остварувањата на оперативните сегменти. Сметководствените политики и принципите на мерење на оперативните сегменти се исти со тие на Друштвото, опишани во делот Значајни сметководствени политики (види белешка 2). Во финансиските извештаи известувањето за сегментите на Друштвото се врши на начин којшто е конзистентен со интерното известување.

Приходите на оперативните сегменти вклучуваат приходи од надворешни корисници и нема внатрешен приход генериран од останатите сегменти.

Резултатите на Оперативните сегменти ГИД и МК ги надгледуваат преку Директна маргина која е дефинирана од страна на Друштвото како приходи намалени за директни трошоци намалени за исправката на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања

ГИД и МК не ги надгледуваат средствата и обврските на ниво на сегменти.

2.22. Споредбени информации

Со цел да се одржи конзистентност со прикажувањето во тековната година одредени ставки во финансиските извештаи и придружните белешки може да се рекласифицирани за цели на споредливост. Нема вклучено материјални промени во белешките.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата. Во основа Друштвото е изложено на кредитен ризик поврзан со неговите финансиски средства и ризици од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на објективната вредност и/или паричните текови што произлегуваат од финансиските средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни, ликвидни и кредитни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот и резервите на Друштвото.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека објективната вредност или вредноста на идните парични текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени” и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијаблите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина: затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи се ажурирани за да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик на Друштвото е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото управува со изложеноста на ризик од курсни стапки од нето обврски преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти деноминирани во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.1.1. Пазарен ризик (продолжува)

Во табелата подолу е прикажана изложеноста во однос на странските валути ЕУР и УСД:

Во илјади денари 31.12.2023	ЕУР	УСД
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	302.980	3.001
Побарувања од купувачи	172.056	67.799
Останати средства	11.468	194
Обврски кон добавувачи	(994.864)	(164.024)
Останати финансиски обврски	<u>(834.279)</u>	<u>(38.985)</u>
Вкупно	<u><u>(1.342.639)</u></u>	<u><u>(132.015)</u></u>

Во илјади денари 31.12.2022	ЕУР	УСД
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	356.961	23.190
Побарувања од купувачи	179.505	90.877
Останати средства	37.447	698
Обврски кон добавувачи	(1.105.313)	(178.899)
Останати финансиски обврски	<u>(937.500)</u>	<u>(32.954)</u>
Вкупно	<u><u>(1.468.900)</u></u>	<u><u>(97.088)</u></u>

Анализа на чувствителност

Како што е прикажано во табелата подолу, разумно можното јакнење или слабеење на еврото во однос на денарот на крајот од периодот на известување би извршило влијание врз мерењето на финансиските инструменти деноминирани во странска валута и би го зголемило (+)/намалило (-) акционерскиот капитал и добивката или загубата пред оданочување за износите прикажани подолу. Во оваа анализа се претпоставува дека сите други варијабилни, особено каматните стапки, остануваат непроменети и не се земени предвид никакви влијанија од предвидената продажба и набавки. Имајќи го предвид фактот дека влијанието врз добивката или загубата би било исто како и влијанието врз акционерскиот капитал, се обелоденува само првата ставка.

Во илјади денари 31.12.2023 ЕУР/МКД (1% промена)	Добивка или загуба	
	Посилен	Послаб
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	3.030	(3.030)
Побарувања од купувачи	1.721	(1.721)
Останати тековни средства	115	(115)
Обврски кон добавувачи	(9.949)	9.949
Останати финансиски обврски	<u>(8.343)</u>	<u>8.343</u>
Нето ефект	<u><u>(13.426)</u></u>	<u><u>13.426</u></u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.1.1. Пазарен ризик (продолжува)

Во илјади денари 31.12.2022 ЕУР/МКД (1% промена)	Добивка или загуба	
	Посилен	Послаб
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	3.570	(3.570)
Побарувања од купувачи	1.795	(1.795)
Останати тековни средства	374	(374)
Обврски кон добавувачи	(11.053)	11.053
Останати финансиски обврски	<u>(9.375)</u>	<u>9.375</u>
Нето ефект	<u>(14.689)</u>	<u>14.689</u>

Како што е прикажано во таблата подолу, разумно можното јакнење или слабење на доларот во однос на денарот на крајот од периодот на известување би извршило влијание врз мерењето на финансиските инструменти деноминирани во странска валута и би го зголемило (+)/намалило (-) акционерскиот капитал и добивката или загубата пред оданочување за износите прикажани подолу. Во оваа анализа се претпоставува дека сите други варијабилни, особено каматните стапки, остануваат непроменети и не се земени предвид никакви влијанија од предвидената продажба и набавки. Имајќи го предвид фактот дека влијанието врз добивката или загубата би било исто како и влијанието врз акционерскиот капитал, се обелоденува само првата ставка.

Во илјади денари 31.12.2023 УСД/МКД(10% промена)	Добивка или загуба	
	Посилен	Послаб
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	300	(300)
Депозити во банки	6.780	(6.780)
Побарувања од купувачи	19	(19)
Останати тековни средства	(16.402)	16.402
Останати тековни финансиски обврски	<u>(3.899)</u>	<u>3.899</u>
Нето ефект	<u>(13.202)</u>	<u>13.202</u>

Во илјади денари 31.12.2022 УСД/МКД(10% промена)	Добивка или загуба	
	Посилен	Послаб
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	2.319	(2.319)
Депозити во банки	9.088	(9.088)
Побарувања од купувачи	70	(70)
Останати тековни средства	(17.890)	17.890
Останати тековни финансиски обврски	<u>(3.295)</u>	<u>3.295</u>
Нето ефект	<u>(9.708)</u>	<u>9.708</u>

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе се променат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.1.1. Пазарен ризик (продолжува)

Друштвото го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Друштвото со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Друштвото нема варијабилни каматносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од паричните средства и еквиваленти на паричните средства и депозитите во банки.

Вкупните каматносни средства се прикажани во табелата подолу:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	<u>1.043.905</u>	<u>706.866</u>
Нето износ	<u>1.043.905</u>	<u>706.866</u>

Каматносни средства се паричните средства во банки кои имаат варијабилни каматни стапки и неделните депозити кои имаат фиксни каматни стапки.

Анализа на чувствителност

Разумно можното зголемување/намалување од 1 процентен поен во каматните стапки во текот на периодот на известување (претпоставувајќи ја состојбата на крајот од годината во текот на целиот период на известување) би го зголемила (намалила) акционерскиот капитал и добивката или загубата пред оданочување за износите прикажани подолу. Во оваа анализа се претпоставува дека сите други варијабилни, особно девизните курсеви, остануваат непроменети. Имајќи го предвид фактот дека влијанието врз добивката или загубата би било исто како и влијанието врз акционерскиот капитал, се обелоденува само првата ставка.

Во илјади денари	Добивка или загуба	
31.12.2023	Повисока	Пониска
Каматна стапка (1% промена)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	<u>10.439</u>	<u>(10.439)</u>
Нето ефект	<u>10.439</u>	<u>(10.439)</u>

Во илјади денари	Добивка или загуба	
31.12.2022	Повисока	Пониска
Каматна стапка (1% промена)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	<u>7.069</u>	<u>(7.069)</u>
Нето ефект	<u>7.069</u>	<u>(7.069)</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.1.1. Пазарен ризик (продолжува)

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Друштвото се во акции на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Друштвото, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијаблите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2023 година и 31 декември 2022 година Друштвото има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијаблите на ризикот како што се берзанските цени.

Друштвото има МКД 274.501 илјади инвестиции во акции на други ентитети кои што јавно се тргуваат на Македонската берза на 31 декември 2023 (2022: МКД 222.335).

Анализа на чувствителност

Можното зголемување/намалување од 20 процентни поени во цената на инвестициите во акционерски капитал во текот на периодот на известување (претпоставувајќи ја состојбата на крајот од годината во текот на целиот период на известување) би го зголемила (намалила) акционерскиот капитал и добивката или загубата пред оданочување за износите прикажани подолу. Во оваа анализа се претпоставува дека сите други варијабилни остануваат непроменети. Имајќи го предвид фактот дека влијанието врз добивката или загубата би било исто како и влијанието врз акционерскиот капитал, се обелоденува само првата ставка.

Во илјади денари 31.12.2023 Пазарна цена (20% промена)	Добивка или загуба	
	Повисока	Пониска
Инвестициите во акции	54.900	(54.900)
Нето ефект	<u>54.900</u>	<u>(54.900)</u>

Во илјади денари 31.12.2022 Пазарна цена (20% промена)	Добивка или загуба	
	Повисока	Пониска
Инвестиции во акции	44.467	(44.467)
Нето ефект	<u>44.467</u>	<u>(44.467)</u>

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Друштвото.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.1.2. Кредитен ризик (продолжува)

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- По усогласување и договор со матичното друштво овие правила може да бидат променети за да се обезбеди целосна покриеност на кредитниот ризик. Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција.

На 31 декември 2023 година и 31 декември 2022 година паричните средства не се обезбедени со банкарска гаранција од банките. Сите парични средства се чуваат во пет големи домашни банки во Република Северна Македонија согласно рејтинг на CAEL матедологија, поради диверзификација на кредитниот ризик и после усогласување и договор со непосредното и основното матично друштво.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на тужење, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитен ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Извештајот за финансиска состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека неговата максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за признаената исправка на вредноста и износот на депозитите во банки на денот на Извештајот за финансиска состојба.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик поврзан со побарувањата од купувачи поради големиот број на корисници кои ја сочинуваат корисничката база на Друштвото. Корисник кој има највисоко салдо на побарувања на 31 декември 2023 година, е во износ од МКД 224,878 илјади, коешто претставува 4,12% од вкупните бруто побарувања на Друштвото (2022: МКД 257.314 илјади, коешто претставува 4,74% од вкупните бруто побарувања на Друштвото). Концентрацијата на кредитниот ризик спрема овој корисник е значајно под 20% од бруто побарувањата на Друштвото и во било кое време во текот на годината Друштвото нема значајна изложеност спрема било кој друг корисник.

Годишната стапка на трошоци за исправка за 2023 година е 1,11% (2022: 1,13%) од приходот. За дополнителни информации види белешка 4.3.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека ентитетот може да најде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио треба да остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на паричните текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа.

Табелите подолу ги прикажуваат обврските на 31 декември 2023 и 2022 година според преостанатите договорни рокови на доспевање. Износите наведени во табелата за доспевање се договорните недисконтирани парични текови. Таквите недисконтирани парични текови се разликуваат од износите вклучени во извештајот за финансиска состојба бидејќи износот во извештајот за финансиска состојба е врз основа на дисконтирани парични текови. Бидејќи финансиските обврски се плаќаат од паричните текови генерирани од редовно работење, анализата за доспеаност на финансиските средства на крајот на периодот на известување (во споредба со финансиските обврски) не би била корисна, затоа не е вклучена во табелите подолу.

Структурата на недисконтирани договорни парични текови на Друштвото според доспеаноста заклучно со 31 декември 2023 година е како што следи:

Во илјади денари	Вкупно	Доспеани и/или	Од 1 до 3	Од 3 до 12	Од 12 месеци до
		доспеваат за помалку од 1 месец			
Обврски кон добавувачи	2.196.489	1.043.567	1.103.248	49.674	-
Обврски кон поврзани страни	381.491	323.083	58.408	-	-
Останати финансиски обврски	945.010	105.052	189.123	285.447	365.388
	<u>3.522.990</u>	<u>1.471.702</u>	<u>1.350.779</u>	<u>335.121</u>	<u>365.388</u>

Структурата на недисконтирани договорни парични текови на Друштвото според доспеаноста заклучно со 31 декември 2022 година е како што следи:

Во илјади денари	Вкупно	Доспеани и/или	Од 1 до 3	Од 3 до 12	Од 12 месеци до
		доспеваат за помалку од 1 месец			
Обврски кон добавувачи	2.235.332	1.105.217	1.105.509	24.606	-
Обврски кон поврзани страни	485.787	418.930	66.857	-	-
Останати финансиски обврски	1.056.138	78.101	164.753	361.914	451.370
	<u>3.777.257</u>	<u>1.602.248</u>	<u>1.337.119</u>	<u>386.520</u>	<u>451.370</u>

На 31 декември 2023 година, вкупните тековни финансиски средства се во износ од МКД 4.157.348 илјади, што е МКД 1.039.053 илјади повисок од вкупните тековните финансиски обврски. На 31 декември 2022 година, вкупните тековни финансиски средства биле во износ од МКД 3.669.582 илјади, што е МКД 375.227 илјади повисок од вкупните тековните финансиски обврски. Друштвото нема значајна изложеност на ризик од ликвидност.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.2. Управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2023 година е МКД 15.468.198 илјади, во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија" (2022: МКД 14.923.924 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2022: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 958.389 илјади (2022: МКД 958.389 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.12). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.11 и 19.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања, како резултат на стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите.

Согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана во финансиските извештаи на Друштвото подготвени во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија", зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно резерви кои ги надминуваат законските резерви и останатите резерви определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

3.3. Проценка на објективна вредност

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства главно се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност (види белешка 30.1).

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи и заемите на вработени се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

Друштвото ги класифицира мерењата на објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одразува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котираны цени (неприлагодени) на активни пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Друштвото, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средството кои не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Квантитативните обелоденувања за објективната вредност може да се погледнат во белешка 30.1 каде има споредбена табела за износот на објективната вредност и сегашната вредност на сите финансиски средства.

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации кои што се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК (ПРОДОЛЖУВА)

3.3. Проценка на објективна вредност (продолжува)

Објективната вредност на инструментите со променлива стапка е вообичаено нивната сегашна вредност. Проценетата објективна вредност на инструментите со фиксна каматна стапка е базирана на очекуваните идни парични текови, кои се дисконтирани користејќи ги тековните каматни стапки на нови инструменти со сличен кредитен ризик и преостанат рок на доспевање. Дисконтните стапки кои се користат зависат од кредитниот ризик на другата договорна страна.

Објективната вредност на финансиските обврски беше одредена со користење на техники на вреднување. Проценетата објективна вредност на инструментите со фиксна каматна стапка и наведен рок на доспевање е базирана на очекуваните идни парични текови, кои се дисконтирани користејќи ги тековните каматни стапки на нови инструменти со сличен кредитен ризик и преостанат рок на доспевање.

Финансиските обврски вклучени во категоријата Обврски кон добавувачи и Останати финансиски обврски главно се со краткорочна рочност. Поради оваа причина, нивната сметководствена вредност на датумот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски се одредува со користење на техника за вреднување надисконтирани парични текови.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднуваат и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го во предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Друштвото. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во оценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. На пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 270.369 илјади (2022: МКД 271.417 илјади). Види белешки 12 и 13 за промените направени во корисниот век во 2023 година.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ (ПРОДОЛЖУВА)

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Износот на надоместувачката вредност примарно се добива по пат на пресметка на употребна вредност, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку со методот на употребна вредност е утврдено оштетување, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоците за продажба (ако можат да се утврдат), за да се пресмета точниот износ на оштетувањето. Земајќи во предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетување базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 1% (2022: 1%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Дисконтната стапка која се користеше беше 8.66% (2022: 8,98%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување. Друштвото користи десет годишен период за моделот за оштетување во согласност со пристапот на Групацјата.

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. Исправката се признава не само на веќе настанатите загуби (настанати загуби), но исто така и загуби кои сеуште не настанале на датумот на известување, но кои се очекува дека ќе настанат во иднина (очекувани загуби). За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за останатите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.3.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат годишно, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Дополнително, се разгледува природата на бизнис работењето (приватни, бизнис корисници, фиксна, мобилна телефонија итн.) и окружувањето во кое Друштвото работи. Во 2023 година Друштвото спроведе редовна детална анализа на портфолио на купувачи на коишто се применува групна проценка за оштетување, од којашто произлезе понатамошна промена на соодветните стапки на исправка поради различно однесување на купувачите при плаќање, што резултираше со нови стапки за исправка на побарувањата. Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 2.9). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Друштвото користи внатрешни и надворешни правни совети (види белешка 18 и 31).

Белешки кон одделните финансиски извештаи

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ (ПРОДОЛЖУВА)

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на нови претплатници или задржување на постојните. Агентите на Друштвото исто така, дел од своите агенциски провизии користат за маркетинг активности за производите на Друштвото, додека определен дел од маркетинг трошоците на Друштвото можат исто така да се сметаат како дел од трошоците за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Друштвото. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признаваат веднаш како трошоци (Останати расходи од работењето) бидејќи не се точно деливи од другите маркетинг трошоци.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Парични средства во банки	1.043.905	706.866
Парични средства во благајна	35.585	26.358
	<u>1.079.490</u>	<u>733.224</u>

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства е деноминирана во следните валути:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
МКД	773.509	353.073
ЕУР	302.980	356.961
УСД	3.001	23.190
	<u>1.079.490</u>	<u>733.224</u>

Во продолжение е прегледот на парични средства во банки по кредитен рејтинг, во локални банки без банкарска гаранција (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Кредитен рејтинг: А	241.035	301.911
Кредитен рејтинг: ВВ+	280.842	83.642
Кредитен рејтинг: ВВ	377.071	-
Кредитен рејтинг: В+	-	85.862
Кредитен рејтинг: В-	9.764	104.921
Парични средства во локални банки без кредитен рејтинг	135.193	130.530
	<u>1.043.905</u>	<u>706.866</u>

Кредитниот рејтинг во прегледот погоре го претставува кредитниот рејтинг на локалната банка или кредитниот рејтинг на матичната банка доколку не е расположлив кредитен рејтинг за локалната банка.

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банка претставуваат парични средства во домашни банки, и со доспеаност од 3 до 12 месеци.

На 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема депозити во банки.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Побарувања од купувачи од трети страни	5.286.441	5.237.472
Намалено за: Исправка на вредноста	<u>(1.982.976)</u>	<u>(1.960.687)</u>
Побарувања од купувачи од трети страни - нето	<u>3.303.465</u>	<u>3.276.785</u>
Побарувања од поврзани страни	<u>166.039</u>	<u>194.683</u>
	<u>3.469.504</u>	<u>3.471.468</u>
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи од трети страни	<u>(401.798)</u>	<u>(551.281)</u>
Тековен дел	<u>3.067.706</u>	<u>2.920.187</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Групаците на Маѓар Телеком и Дојче Телеком (види белешка 32).

Нетековниот дел од Побарувања од купувачи претставува побарувања кои се со датум на доспевање до 4 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

Сегашните вредности на нетековните побарувања од купувачи на Друштвото се изразени во денари.

Сегашните вредности на тековните побарувања од купувачи на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
МКД	2.825.548	2.649.805
ЕУР	172.056	179.505
УСД	67.799	90.877
Останато	<u>2.303</u>	<u>-</u>
	<u>3.067.706</u>	<u>2.920.187</u>

Старосна структура на побарувања од купувачите

Во следните табели е прикажана старосната структура на тековните побарувања од купувачите на Друштвото по денови на врзување на побарувањата (по доспевањето). Книговодствената вредност на побарувањата е прикажана нето од исправките на вредност евидентирани на датумот на финансиските извештаи.

Во илјади денари	Сметководствена вредност на 31.12.2023	Од кои недоспеани	Од кои доспеани Помалку од 30 дена	31 - 60 дена	61 - 90 дена	91 - 180 дена	181 - 365 дена	Над 365 дена
Побарувања од купувачи трети страни	2.901.667	2.186.774	373.745	83.362	43.812	80.414	62.536	71.024
Побарувања од поврзани страни	166.039	123.992	4.542	4.688	7.047	1.362	1.478	22.930
Вкупно нето	<u>3.067.706</u>	<u>2.310.766</u>	<u>378.287</u>	<u>88.050</u>	<u>50.859</u>	<u>81.776</u>	<u>64.014</u>	<u>93.954</u>
Износ на исправка на вредноста	1.982.976	29.981	11.291	11.546	8.116	37.326	59.806	1.824.910
Вкупно бруто	<u>5.050.682</u>	<u>2.340.747</u>	<u>389.578</u>	<u>99.596</u>	<u>58.975</u>	<u>119.102</u>	<u>123.820</u>	<u>1.918.864</u>
Стапка на исправка на вредноста	39,26%	1,28%	2,90%	11,59%	13,76%	31,34%	48,30%	95,10%

Белешки кон одделните финансиски извештаи

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ (ПРОДОЛЖУВА)

Во илјади денари

	Сметководствена вредност на 31.12.2022	Од кои недоспеани	Од кои доспеани					
			Помалку од 30 дена	31 - 60 дена	61 - 90 дена	91 - 180 дена	181 - 365 дена	Над 365 дена
Побарувања од купувачи трети страни	2.725.504	2.114.526	360.251	60.940	26.472	29.733	34.923	98.659
Побарувања од поврзани страни	194.683	132.760	3.206	3.491	5.109	25.636	2.220	22.261
Вкупно нето	<u>2.920.187</u>	<u>2.247.286</u>	<u>363.457</u>	<u>64.431</u>	<u>31.581</u>	<u>55.369</u>	<u>37.143</u>	<u>120.920</u>
Износ на исправка на вредноста	1.960.687	29.306	11.174	11.210	8.772	30.181	48.132	1.821.912
Вкупно брuto	<u>4.880.874</u>	<u>2.276.592</u>	<u>374.631</u>	<u>75.641</u>	<u>40.353</u>	<u>85.550</u>	<u>85.275</u>	<u>1.942.832</u>
Стапка на исправка на вредноста	40,17%	1,29%	2,98%	14,82%	21,74%	35,28%	56,44%	93,78%

Во следната табела е прикажано движење на исправката на вредноста од очекувани кредитни загуби на побарувањата од купувачи за 2023 и 2022 година:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Исправка на вредност на 1 јануари	1.960.687	1.961.662
Трошок во текот на годината	137.394	138.821
Намалување на претходно признаената загуба или намалување поради отпис	(115.105)	(139.796)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>1.982.976</u>	<u>1.960.687</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

8. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Заеми за вработени	5.692	9.541
Останато	<u>7.219</u>	<u>12.659</u>
	<u>12.911</u>	<u>22.200</u>
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(2.759)	(6.029)
Тековен дел	<u>10.152</u>	<u>16.171</u>

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 4,55% годишно (2022: 4,55% годишно).

Нетековниот дел од Заеми за вработени претставува побарувања кои се со датум на доспевање до 5 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

9. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Аванси платени на добавувачи	3.400	41.445
Претплати	184.809	193.983
Останато	<u>1.546</u>	<u>1.546</u>
	<u>189.755</u>	<u>236.974</u>
Намалено за нетековен дел: Останато	<u>(612)</u>	<u>(612)</u>
Тековен дел	<u>189.143</u>	<u>236.362</u>

Останати средства вообичаено вклучуваат тековни и нетековни побарувања кои претставуваат нефинансиски инструменти.

Сегашните вредности на останатите нетековни средства на Друштвото се изразени во денари.

Сегашните вредности на останатите тековни средства на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
МКД	177.456	197.970
ЕУР	11.468	37.447
УСД	194	698
Останато	<u>25</u>	<u>247</u>
	<u>189.143</u>	<u>236.362</u>

10. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Материјали	173.746	203.207
Трговска стока	179.501	232.202
Исправка на вредноста на залихите	<u>(14.783)</u>	<u>(15.796)</u>
	<u>338.464</u>	<u>419.613</u>

Движење на исправката на вредност на залихите:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Состојба на 1 јануари	15.796	17.296
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	<u>(1.013)</u>	<u>(1.500)</u>
Состојба на 31 декември	<u>14.783</u>	<u>15.796</u>

Исправката на вредноста на залихите главно се однесува на трговска стока. Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

11. СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

На 31 декември 2023 година, средствата што се чуваат за продажба главно се однесуваат на опрема за радио пристапна мрежа (RAN), која е утврдена за продажба и веќе е потпишан кориснички договор. Овие средства се резултат на имплементацијата на RAN Проектот за модернизација на постоечките радио технологии (2G, 3G, 4G) и воведувањето на новата 5G технологија, кој проект беше успешно завршен во 2023 година.

Од 31 декември 2022 година, средствата што се чуваат за продажбата се однесуваат на корисничката опрема која е утврдена за продажба и активно се продава. Оваа опрема е продадена во текот на 2023 година.

Движењето на средствата расположиви за продажба е како што следи:

Во илјади денари	2023	2022
На 1 јануари	307	-
Трансфери од недвижности, постројки и опрема	20.144	5.409
Намалувања	(6.646)	(5.102)
На 31 декември	<u>13.805</u>	<u>307</u>

12. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2022	27.923	6.266.120	26.775.735	2.601.515	1.237.568	36.908.861
Зголемувања	-	1.180	1.167.847	47.139	974.827	2.190.993
Активирање/трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 13)	-	7.479	576.562	20.682	(741.904)	(137.181)
Намалувања	-	(12.374)	(50.973)	(131.274)	-	(194.621)
Пренос на средства за продажба	-	(32.006)	(219.390)	-	-	(251.396)
На 31 декември 2022	<u>27.923</u>	<u>6.230.399</u>	<u>28.249.781</u>	<u>2.538.062</u>	<u>1.470.491</u>	<u>38.516.656</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2022	-	3.387.859	21.592.516	2.153.695	-	27.134.070
Амортизација за годината	-	149.044	998.713	126.268	-	1.274.025
Намалувања	-	(12.374)	(50.967)	(114.842)	-	(178.183)
Пренос помеѓу групи на средства	-	(8.156)	(12.619)	20.775	-	-
Пренос на средства за продажба	-	(26.904)	(219.083)	-	-	(245.987)
На 31 декември 2022	<u>-</u>	<u>3.489.469</u>	<u>22.308.560</u>	<u>2.185.896</u>	<u>-</u>	<u>27.983.925</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2022	<u>27.923</u>	<u>2.878.261</u>	<u>5.183.219</u>	<u>447.820</u>	<u>1.237.568</u>	<u>9.774.791</u>
На 31 декември 2022	<u>27.923</u>	<u>2.740.930</u>	<u>5.941.221</u>	<u>352.166</u>	<u>1.470.491</u>	<u>10.532.731</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

12. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА (ПРОДОЛЖУВА)

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекомуникациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2023	27.923	6.230.399	28.249.781	2.538.062	1.470.491	38.516.656
Зголемувања	-	33	967.140	116.358	528.158	1.611.689
Активирање/трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 13)	-	13.019	636.770	83.412	(1.006.380)	(273.179)
Намалувања	-	-	(682.326)	(154.019)	(6.155)	(842.500)
Пренос на средства за продажба	-	-	(3.500.801)	(3.930)	-	(3.504.731)
На 31 декември 2023	<u>27.923</u>	<u>6.243.451</u>	<u>25.670.564</u>	<u>2.579.883</u>	<u>986.114</u>	<u>35.507.935</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2023	-	3.489.469	22.308.560	2.185.896	-	27.983.925
Амортизација за годината	-	146.226	934.144	115.774	-	1.196.144
Намалувања	-	-	(682.323)	(145.856)	-	(828.179)
Пренос помеѓу групи на средства	-	150	(19.558)	18.695	-	(713)
Пренос на средства за продажба	-	-	(3.480.657)	(3.930)	-	(3.484.587)
На 31 декември 2023	<u>-</u>	<u>3.635.845</u>	<u>19.060.166</u>	<u>2.170.579</u>	<u>-</u>	<u>24.866.590</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2023	<u>27.923</u>	<u>2.740.930</u>	<u>5.941.221</u>	<u>352.166</u>	<u>1.470.491</u>	<u>10.532.731</u>
На 31 декември 2023	<u>27.923</u>	<u>2.607.606</u>	<u>6.610.398</u>	<u>409.304</u>	<u>986.114</u>	<u>10.641.345</u>

Во 2023 година, Друштвото има капитализирани трошоци поврзани со добивање целосна документација за базните станици во износ од МКД 1.800 илјади (2022: МКД 3.211). Дополнително, во 2023 година, Друштвото има капитализирани трошоци поврзани со добивање на комплетна документација за фиксна инфраструктура во согласност со важечките закони во Република Северна Македонија во износ од МКД 282 илјади (2022: МКД 278) (види белешка 2.6).

Редовните прегледи на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2023 година, влијаеше врз корисниот век на неколку типови на средства, главно техничка опрема, телефонски мрежи и платформи. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото (види белешка 4.1). Прегледите резултираа со следна промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат:

Во илјади денари	2023	2024	2025	2026	После 2026
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(12.858)	(17.010)	(1.810)	16.529	15.149
	<u>(12.858)</u>	<u>(17.010)</u>	<u>(1.810)</u>	<u>16.529</u>	<u>15.149</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

13. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесии	ТВ права и останато	Инвестици и во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2022	5.617.589	1.710.502	1.611.159	178.168	9.117.418
Зголемувања	169.430	502.814	1.014.701	151.077	1.838.022
Активирање/трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 12)	295.648	-	-	(158.467)	137.181
Намалувања	(403.488)	-	(697.610)	-	(1.101.098)
На 31 декември 2022	5.679.179	2.213.316	1.928.250	170.778	9.991.523
Амортизација					
На 1 јануари 2022	4.458.418	1.104.350	759.784	-	6.322.552
Амортизација за годината	542.406	81.361	544.964	-	1.168.731
Намалувања	(403.488)	-	(697.610)	-	(1.101.098)
На 31 декември 2022	4.597.336	1.185.711	607.138	-	6.390.185
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2022	1.159.171	606.152	851.375	178.168	2.794.866
На 31 декември 2022	1.081.843	1.027.605	1.321.112	170.778	3.601.338
Во 2022 година дванаесет договори (вклучувајќи и продолжување на соработката) за права за емитување на телевизиски содржини беа идентификувани и се квалификуваа за капитализација. Соодветно на тоа, овие права беа признати во 2022 година како нематеријални средства, категорија ТВ права и останато, по нето сегашната вредност на идните плаќања во износ од МКД 1.014.701 илјади и ќе се амортизираат во текот на времетраење на договорите (види белешка 16 и 24).					
Во илјади денари					
	Софтвер и лиценци	Концесии	ТВ права и останато	Инвестици и во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2023	5.679.179	2.213.316	1.928.250	170.778	9.991.523
Зголемувања	324.263	-	451.565	107.206	883.034
Активирање/трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 12)	416.541	-	-	(143.362)	273.179
Намалувања	(609.999)	-	(139.658)	-	(749.657)
На 31 декември 2023	5.809.984	2.213.316	2.240.157	134.622	10.398.079
Амортизација					
На 1 јануари 2023	4.597.336	1.185.711	607.138	-	6.390.185
Амортизација за годината	569.675	98.122	569.379	-	1.237.176
Намалувања	(609.999)	-	(139.658)	-	(749.657)
Трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 12)	713	-	-	-	713
На 31 декември 2023	4.557.725	1.283.833	1.036.859	-	6.878.417
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2023	1.081.843	1.027.605	1.321.112	170.778	3.601.338
На 31 декември 2023	1.252.259	929.483	1.203.298	134.622	3.519.662

Белешки кон одделните финансиски извештаи

13. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (ПРОДОЛЖУВА)

Во 2023 година десет договори (вклучувајќи и продолжување на соработката) за права за емитување на телевизиски содржини беа идентификувани и се квалификуваа за капитализација. Соодветно на тоа, овие права беа признати во 2023 година како нематеријални средства, категорија ТВ права и останато, по нето сегашната вредност на идните плаќања во износ од МКД 451.565 илјади и ќе се амортизираат во текот на времетраење на договорите (види белешка 16 и 24).

Прегледите на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2023 година влијаеше на корисниот век на голем број средства, главно лиценци и софтвер. Промената на корисниот век на засегнатите нематеријални средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото. Прегледите резултираа со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат:

Во илјади денари	2023	2024	2025	2026	После 2026
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(65.671)	(42.007)	55.845	42.635	9.198
	(65.671)	(42.007)	55.845	42.635	9.198

14. ОДЛОЖЕН ДАНОК НА ДОБИВКА

Признаените (средства)/обврски за одложен данок на добивка се однесуваат на следните ставки:

Во илјади денари	Средства		Обврски		Нето	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Недвижности, постројки и опрема	19.567	17.459	-	-	19.567	17.459
Нематеријални средства	44.381	39.180	-	-	44.381	39.180
Даночни средства	63.948	56.639	-	-	63.948	56.639

Движење на времените разлики во текот на годината

Во илјади денари	Состојба на 1 јануари 2023	Ефекти на добивката	Состојба на 31 декември 2023
Недвижности, постројки и опрема	17.459	2.108	19.567
Нематеријални средства	39.180	5.201	44.381
	56.639	7.309	63.948

Во илјади денари	Состојба на 1 јануари 2022	Ефекти на добивката	Состојба на 31 декември 2022
Недвижности, постројки и опрема	14.525	2.934	17.459
Нематеријални средства	25.940	13.240	39.180
	40.465	16.174	56.639

Привремените разлики прикажани погоре се однесуваат на различни сегашни вредности на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства бидејќи овие средства беа ревалоризирани во согласност со законските одредби во претходните години на крајот на годината со користење на официјални коефициенти за ревалоризација базирани на растот на индексот на цени на општо произведените стоки и дополнително даночно пропишаните стапки на амортизација и моментално применливите правила.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

15. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Обврски кон добавувачи од трети страни	2.196.488	2.235.332
Обврски кон поврзани страни	<u>360.942</u>	<u>475.818</u>
	<u>2.557.430</u>	<u>2.711.150</u>

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Групациите на Маѓар Телеком и Дојче Телеком (види белешка 32).

Сегашната вредност на обврските кон добавувачи е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
МКД	1.392.553	1.421.378
ЕУР	994.864	1.105.313
УСД	164.024	178.899
Останато	<u>5.989</u>	<u>5.560</u>
	<u>2.557.430</u>	<u>2.711.150</u>

16. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Обврски за ТВ права	851.615	958.945
Обврски кон поврзани страни	20.549	9.969
Останати тековни финансиски обврски	12.842	11.780
Обврски за дивиденда	<u>5.851</u>	<u>5.398</u>
	<u>890.857</u>	<u>986.092</u>
Намалено за нетековен дел: Обврски за ТВ права	<u>(329.992)</u>	<u>(402.887)</u>
Тековен дел	<u>560.865</u>	<u>583.205</u>

Финансиски обврски во износ од МКД 851.615 илјади (2022: МКД 958.945 илјади) претставува сегашна вредност на долгорочни обврски поврзани со капитализацијата на одредени договори за права за емитување на телевизиски содржини во 2020, 2021, 2022 и 2023 година (види белешка 13). Овие обврски првично се признаваат по нето сегашната вредност на идните плаќања и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата. Амортизирањето на дисконтот се признава како расходи за камати во добивката и загубата (види белешка 24). Сегашната вредност на овие обврски е приближна на нивната објективна вредност бидејќи поврзаните парични текови се дисконтираат со каматна стапка од 3,25%, којашто е видлива на пазарот за слични долгорочни финансиски обврски.

Останатото салдо од категоријата Останати финансиски обврски произлегува од договорни обврски од различни трансакции, од редовното работење на Друштвото.

Движењето на обврските за ТВ права е како што следи:

Во илјади денари	2023	2022
1 јануари	958.945	937.912
Зголемувања	451.565	583.794
Пресметана камата	32.980	25.503
Плаќање на основица	(562.464)	(561.334)
Плаќање на камата	(25.851)	(23.327)
Ефект од курсни разлики	<u>(3.560)</u>	<u>(3.603)</u>
31 декември	<u>851.615</u>	<u>958.945</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

16. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ (ПРОДОЛЖУВА)

Сегашните вредности на нетековни останати финансиски обврски на Друштвото се изразени во ЕУР.

Сегашните вредности на тековниот дел на останатите финансиски обврски е деноминиран во следните валути:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
МКД	17.593	15.638
ЕУР	504.287	534.613
УСД	38.985	32.954
	<u>560.865</u>	<u>583.205</u>

17. ОСТАНАТИ ТЕКОВНИ ОБВРСКИ

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Плати, надоместоци и бонуси	101.603	81.714
Останати даноци и придонеси	1.472	1.454
Останати даночни обврски	56.800	61.807
Примени аванси	101.197	73.642
Одложени приходи	214.683	275.260
Останати тековни обврски	25.803	25.322
	<u>501.558</u>	<u>519.199</u>

18. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Користи за вработени	Вкупно
1 јануари 2022	43.162	87.183	130.345
Зголемувања	128.012	49.937	177.949
Ослободувања	(1.707)	(1.117)	(2.824)
Искористено во периодот	(159.453)	(21.904)	(181.357)
Останати	288	(2.283)	(1.995)
31 декември 2022	<u>10.302</u>	<u>111.816</u>	<u>122.118</u>

Во илјади денари	Правни спорови	Користи за вработени	Вкупно
1 јануари 2023	10.302	111.816	122.118
Зголемувања	8.464	57.439	65.903
Ослободувања	-	(3.518)	(3.518)
Искористено во периодот	(7.555)	(38.519)	(46.074)
Останати	-	(10.580)	(10.580)
31 декември 2023	<u>11.211</u>	<u>116.638</u>	<u>127.849</u>

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Нетековни (Останато)	70.256	73.511
Тековни	57.593	48.607
	<u>127.849</u>	<u>122.118</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

18. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА (ПРОДОЛЖУВА)

Резервирањата за правни спорови се однесуваат на одредени правни и регулативни спорови покренати против Друштвото.

Постојат одреден број судски спорови за кои е направено резервирање. Раководството направи резервирање за обврската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни штетни влијанија за исходот на овој спор. Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2023 година.

Ставката „Користи за вработени“ вклучува резервирања направени за законската или договорната обврска на Друштвото да исплати на вработените три просечни месечни плати во Република Северна Македонија на вработените на датумот на пензионирање (види белешка 2.15.1) и резервирања за долгорочни програми за стимулација (види белешка 33). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во добивката или загубата.

19. КАПИТАЛ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	31.12.2023	31.12.2022
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	10	10
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Северна Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

На 31 декември 2023 и 2022 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	31.12.2023	%	31.12.2022	%
АД Каменимост Комуникации	4.887.778	51,00	4.887.778	51,00
Влада на Република Северна Македонија	3.336.497	34,81	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00	958.388	10,00
International Finance Corporation (IFC)	97.988	1,02	101.120	1,06
Останати малцински акционери	303.237	3,17	300.105	3,13
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

19. КАПИТАЛ

19.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции. Како резултат на наодите на Истрагата, исплатите за еден консултантски договор беа депризнаени од Сопствени акции (види белешка 37).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после депризнавањето), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

20. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2023	2022
Приходи од фиксна телефонија		
Интернет	1.100.555	980.629
ТВ	915.596	995.328
Говорна услуга – малопродажна	868.745	873.101
Големопродажба	583.453	504.744
Пренос на податоци	478.848	479.777
Опрема	20.195	28.925
Останати приходи	91.961	101.021
	<u>4.059.353</u>	<u>3.963.525</u>
Приходи од мобилна телефонија		
Интернет	2.678.559	2.496.146
Говорна услуга – малопродажна	2.015.194	1.964.561
Опрема	1.164.571	1.140.791
Големопродажна	570.525	588.213
Пренос на податоци	469.908	437.119
Приходи од посетители	181.267	124.387
Услуги со посебна цена на чинење	78.637	84.729
Останати приходи	332.436	300.695
	<u>7.491.097</u>	<u>7.136.641</u>
SI/IT приход	299.282	613.580
Приходи од останати услуги	43.855	53.803
	<u>11.893.587</u>	<u>11.767.549</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

21. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2023	2022
Плати	626.908	581.698
Придонеси на плати	242.690	218.816
Останати трошоци за вработените	165.259	146.652
Бонуси	145.047	127.637
Капитализирани трошоци за вработените	(64.782)	(61.222)
	<u>1.115.122</u>	<u>1.013.581</u>

Останати трошоци за вработените вклучуваат користи поради прекин на вработувањето, додаток за одмор и други користи за вработени и менаџери кои го напуштиле Друштвото во износ од МКД 93.545 илјади за 57 лица (2022: МКД 106.021 илјади за 57 лица). Заклучно со 31 декември 2023, МКД 85.194 илјади се исплатени во 2023 година, додека МКД 8.351 илјади беа презентирани како Останати тековни обврски (види белешка 17). Заклучно со 31 Декември 2022 целиот износ беше исплатен.

Во Бонуси исто така се вклучени трошоците за долгорочните програми за стимулација (види белешка 33).

22. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО И ПЛАЌАЊА КОН ОСТАНАТИ ОПЕРАТОРИ

Во илјади денари	2023	2022
Набавна вредност на продадени стоки	2.133.669	2.370.775
Услуги	547.354	521.717
Енергија	499.604	640.416
Материјали и одржување	478.759	574.277
Такси давачки и локални даноци	302.990	288.315
Услуги од подизведувачи	274.296	305.649
Маркетинг и донации	174.597	155.242
Закупнини	173.716	174.167
Трошоци за тантиеми	77.975	82.315
Консултантски услуги	13.775	15.855
Осигурување	9.845	10.173
Правни трошоци	5.041	41.291
Намалување на вредноста на залихи	3.807	19.843
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	(1.013)	(1.500)
Останато	9.052	8.331
	<u>4.703.467</u>	<u>5.206.866</u>

Услугите главно вклучуваат трошоци за агенциски провизии, поштенски услуги, услуги за поддршка и одржување на ИТ апликации и системи, трошоци за обезбедување, трошоци за чистење и комунални услуги.

Набавна вредност на продадени стоки, го вклучува трошокот за продадената опрема во фиксна и мобилна телефонија, и исто така и опремата продадена во SI/IT проекти. Соодветниот приход е прикажан во белешка 20.

Плаќањата кон останати оператори во износ од МКД 1.123.234 илјади (2022:МКД 1.026.645 илјади) претставуваат трошоци за интерконекција и роаминг со останати телекомуникациски оператори.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

23. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Во илјади денари	2023	2022
Нето добивка од продажба на недвижности, постојки и опрема	2.721	21.277
Останато	<u>73.626</u>	<u>13.304</u>
	<u>76.347</u>	<u>34.581</u>

Во 2022 година износот од МКД 14.928 илјади вклучен во категоријата Нето добивка од продажба на недвижности, постојки и опрема претставува приход од продажба на три административни згради.

Во категоријата Останато, износот во главно се однесува на продажба на отпад, главно бакарни кабли и префактурирање на различни оперативни расходи.

24. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2023	2022
Камати од обврски за ТВ права	32.979	25.503
Останато	<u>4.050</u>	<u>84.696</u>
	<u>37.029</u>	<u>110.199</u>

Расходи од камата од обврски за ТВ права претставува трошок од амортизирањето на дисконтот поврзан со сегашната вредност на долгорочните обврски од договорите за права за емитување на телевизиски содржини кои се капитализирани, првично признаени по нето сегашната вредност на идните плаќања и последователно мерени според амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата (види белешка 16). Категоријата “Останато” вклучува главно камата поврзана со резервирања (види белешка 18). Во 2022 најголем дел од каматата се однесува на камата исплатена како резултат од еден изгубен правен случај.

25. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2023	2022
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	52.166	7.415
Приходи од дивиденди	16.422	11.823
Нето позитивни курсни разлики	5.260	3.120
Приходи од камати	<u>360</u>	<u>2.449</u>
	<u>74.208</u>	<u>24.807</u>

Приходи од дивиденди произлегуваат од финансиски средства по објективна вредност во добивката или загубата. Приходите од камати, главно произлегуваат од финансиски средства класификувани како Финансиски средства мерени според амортизирана вредност.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

26. ДАНОК НА ДОБИВКА

Признаено во извештајот на сеопфатна добивка:

Во илјади денари	2023	2022
Тековен данок		
Тековна година	<u>294.187</u>	<u>241.769</u>
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	<u>(7.309)</u>	<u>(16.174)</u>
Вкупен данок на добивка во извештајот за сеопфатната добивка	<u><u>286.878</u></u>	<u><u>225.595</u></u>

Привремените разлики произлегуват од признаените одложени даночни средства (види белешка 14).

Усогласување на ефективната даночна стапка:

Во илјади денари	2023	2022
Добивка пред оданочување	<u>2.498.946</u>	<u>1.893.389</u>
Данок на добивка	10,00% 249.895	10,00% 189.339
Расходи непризнаени за даночни цели	2,77% 69.275	3,38% 64.011
Даночен кредит во идни периоди на амортизација	(0,29%) (7.309)	(0,85%) (16.174)
Даночен кредит од амортизација	(0,79%) (19.683)	(0,33%) (6.260)
Даночен кредит од донации за спортски активности	(0,17%) (4.305)	(0,23%) (4.305)
Даночно ослободени приходи	(0,04%) (995)	(0,05%) (1.016)
	<u>11,48% 286.878</u>	<u>11,92% 225.595</u>

Даночен кредит од реинвестирана добивка, е кредит што се користи поради реинвестирана нето добивка генерирана според Финансиските извештаи на Друштвото во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“, за инвестиции во квалификувани материјални и нематеријални средства во согласност со Законот за данок на добивка.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

27. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 30 мај 2023 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2022 година и утврдување на дивиденден календар во вкупен бруто износ од МКД 1.667.794 илјади од нето добивката остварена по Финансиските извештаи на Друштвото за 2022 година во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“. Бруто износ на дивиденда по акција за 2022 година е МКД 19,34. Дивидендата беше исплатена во септември 2023 година. До датумот на објавување на овие финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2023 година.

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 31 мај 2022 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2021 година и утврдување на дивиденден календар во вкупен бруто износ од МКД 1.721.980 илјади од нето добивката остварена по Финансиските извештаи на Друштвото за 2021 година во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“. Бруто износот на дивиденда по акција за 2021 година беше МКД 19,96. Дивидендата беше исплатена во август 2022 година.

28. ИЗВЕСТУВАЧКИ СЕГМЕНТИ И ИНФОРМАЦИИ

28.1. Известувачки сегменти

Известувачките сегменти на Друштвото се: деловен, резидентен, големопродажен сегмент и останато.

Резидентниот сегмент се состои од претплатници – потрошувачи коишто се директно поседувани претплатници без деловни претплатници (односно самовработени поединци или правни лица коишто нудат наплатливи производи и/или услуги на корисниците, непрофитни организации и јавни организации). Деловниот сегмент се состои од деловни претплатници коишто се директно поседувани претплатници коишто се или самовработени поединци или вработени кај правно лице коешто нуди наплатливи производи и/или услуги на корисниците. Вработените или членовите на непрофитни и јавни организации се исто така деловни претплатници. Големопродажниот сегмент се состои од сите услуги на телекомуникациските оператори за мобилна и фиксна линија, односно услуги на оператори, MVNO и посетители.

28.2. Информации кои редовно се доставувани до главниот извршен носител на одлуки

Следните табели ги прикажуваат информациите за известувачките сегменти кои редовно се доставуваат до главниот оперативен носител на одлуки на Друштвото. Информациите кои редовно се обезбедуваат за МК (Менеџмент Колегиум), вклучуваат неколку мерења на добивката кои се земаат во предвид при оценување на работењето и алоцирање на ресурсите. Раководството верува дека директната маргина, која е дефинирана од страна на Друштвото како приходи намалени за директни трошоци намалени за исправката на вредноста на побарувањата и отпишаните побарувања, е мерка на сегментот која е најконзистентна со принципите на мерење кои се користени во мерењето на соодветните износи во овие финансиски извештаи.

Друг важен клучен индикатор за остварувањето што се надгледува на ниво на сегментите е EBITDA (добивка пред камата, данок на добивка и амортизација) коригирана за влијанието на одредени ставки кои се земаат во предвид како “специјално влијание”. Овие ставки се менуваат од година во година, по својата природа и големина.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

28. ИЗВЕСТУВАЧКИ СЕГМЕНТИ И ИНФОРМАЦИИ (ПРОДОЛЖУВА)

28.2. Информации кои редовно се доставувани до главниот извршен носител на одлуки (продолжува)

Приходи

Во илјади денари	2023	2022
Приход од резидентен сегмент	8.123.993	7.822.780
Приход од деловен сегмент	2.627.999	2.927.428
Приход од големопродажен сегмент	1.126.784	992.396
Приходи од останати сегменти	14.811	24.945
	<u>11.893.587</u>	<u>11.767.549</u>

Ниту еден од надворешните корисници на Друштвото не преставува значаен извор на приходи.

Резултати по известувачки сегменти (Директна маргина).

Во илјади денари	2023	2022
Директна маргина		
Резидентен сегмент	5.661.108	5.447.004
Деловен сегмент	1.697.251	1.658.974
Големопродажен сегмент	751.786	680.781
Останато	14.811	24.943
Директна маргина	<u>8.124.956</u>	<u>7.811.702</u>
Индириктни трошоци	<u>(3.306.216)</u>	<u>(3.424.746)</u>
Останати оперативни приходи	<u>76.347</u>	<u>34.581</u>
Вкупна EBITDA	4.895.087	4.421.537
Амортизација	<u>(2.433.320)</u>	<u>(2.442.756)</u>
Вкупна оперативна добивка	2.461.767	1.978.781
(Трошоци)/приходи од финансирање – нето	<u>37.179</u>	<u>(85.392)</u>
Добивка пред оданочување	2.498.946	1.893.389
Данок на добивка	<u>(286.878)</u>	<u>(225.595)</u>
Нето добивка за годината	<u>2.212.068</u>	<u>1.667.794</u>

29. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

29.1. Превземени обврски од оперативен наем – каде што Друштвото е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем, каде што Друштвото е наемател главно се однесуваат на наем на деловни објекти, локации за базни телекомуникациски станици и останати телекомуникациски уреди.

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2023	2022
Под 1 година	152.847	148.749
Помеѓу 1 и 5 години	264.739	289.340
Над 5 години	31.017	33.706
	<u>448.603</u>	<u>471.795</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

29. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ (ПРОДОЛЖУВА)

29.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем, склучени на временна основа, каде Друштвото е наемодавател главно се однесуваат на наем на земјиште и базни станици.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2023	2022
Под 1 година	25.741	18.051
Помеѓу 1 и 5 години	29.542	9.772
	<u>55.283</u>	<u>27.823</u>

Приходите од наем каде Друштвото е наемодавател се прикажани во белешка 20.

29.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на превземени обврски (кон надворешни лица) од капитални инвестиции на 31 декември 2023 година изнесува МКД 118.151 илјади (2022: МКД 524.631 илјади). Износот на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2023 и 2022 година главно се однесува на телекомуникациска опрема.

30. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

30.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2023 година.

Средства	Финансиски средства			
	Заеми и побарувања	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
Во илјади денари				
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.079.490	-	1.079.490	1.079.490
Побарувања од купувачи	3.469.504	-	3.469.504	3.469.504
Останати финансиски средства	12.911	-	12.911	12.911
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата (акции)	-	274.501	274.501	274.501

Белешки кон одделните финансиски извештаи

30. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА (ПРОДОЛЖУВА)

30.1 Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности (продолжува)

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2022 година.

Средства	Финансиски средства			
	Заеми и побарувања	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
Во илјади денари				
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	733.224	-	733.224	733.224
Побарувања од купувачи	3.471.468	-	3.471.468	3.471.468
Останати финансиски средства	22.200	-	22.200	22.200
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата (акции)	-	222.335	222.335	222.335

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства по објективна вредност преку добивката или загубата се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства по објективна вредност во добивката или загубата претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 274.501 илјади (2022: МКД 222.335 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската берза на хартии од вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 25).

30.2. Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски

За финансиските средства и обврски кои се предмет на применливи договори за нетирање, секој договор помеѓу Друштвото и другата договорна страна (вообичаено роаминг и интерконекциски партнери) овозможува нето порамнување на соодветните побарувања од купувачи и обврски кон добавувачи, кога и двете страни ќе одберат да се порамни трансакцијата на нето основа. Во отсуство на таков избор, побарувањата од купувачите и обврските кон добавувачите ќе се порамнат на бруто основа, но сепак, секоја страна во договорот за нетирање ќе има можност да ги исплати сите овие износи на нето основа во случај на неисполнување на обврските на другата страна.

Следните побарувања од купувачи и обврски кон добавувачи (прикажани во белешка 7 и 15) се предмет на договори за нетирање и се прикажани по нетирањето во Извештајот за финансиска состојба на 31 декември 2023:

Во илјади денари	Побарувања од купувачи	Обврски кон добавувачи
Бруто износи на признати финансиски инструменти	4.097.846	3.185.772
Бруто износи на пребиени финансиски инструменти	(628.342)	(628.342)
Нето износи на признати финансиски инструменти	<u>3.469.504</u>	<u>2.557.430</u>

Белешки кон одделните финансиски извештаи

30.2. Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Следните побарувања од купувачи и обврски кон добавувачи (прикажани во белешка 7 и 15) се предмет на договори за нетирање и се прикажани по нетирањето во Извештајот за финансиска состојба на 31 декември 2022:

Во илјади денари	Побарувања од купувачи	Обврски кон добавувачи
Бруто износи на признати финансиски инструменти	3.837.147	3.076.829
Бруто износи на пребиени финансиски инструменти	<u>(365.679)</u>	<u>(365.679)</u>
Нето износи на признати финансиски инструменти	<u>3.471.468</u>	<u>2.711.150</u>

30.3. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласификувани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депризнавање.

31. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото има неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања кои произлегуваат во редовното работење, чијшто исход честопати не може со сигурност да се предвиди. Најголем дел од неизвесните обврски се однесува на еден судски случај и со побарување во износ од 240 милиони денари кој е за надомест на штета против Друштвото за наводна злоупотреба на доминантната позиција во однос на пристапот до мрежите за пренос на податоци. Врз основа на правните совети и цврстите правни аргументи изнесени во текот на судската постапка, менаџментот верува дека не постои веројатност судската постапка да резултира со обврска во побараниот износ. Соодветно, нема резервирани средства заклучно со 31 декември 2023 и 2022 година. Во моментот, раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 18).

32. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзани страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Владата на Република Северна Македонија има 34,81% сопственост во Друштвото (види белешка 19). Исклучокот за обелоденување кај компании раководени од државата е применет во согласност со МСС 24.25, бидејќи Владата на Република Северна Македонија има значајно влијание на Друштвото. Освен плаќањето на даноци, надоместоци кон регулаторни тела во согласност со локалното законодавство и дивиденда (види белешка 27), во 2023 и 2022 година Друштвото немаше трансакции со Владата на Република Северна Македонија или со кое било друштво што е контролирано или е под значително влијание на Владата на Република Северна Македонија, надвор од редовните деловни активности на Друштвото. Во 2022 година, нови лиценци на 713-723/768-778 MHz и 3,6-3,7 GHz (5G) беа издадени на Друштвото, во износ од МКД 503 милиони. Важноста на лиценците е до крај на 2037 година. Лиценците е признати како нематеријални средства (види белешка 13).

Трансакциите со поврзани страни главно се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги, услуги за поддршка и одржување и вкрстени трошоци. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешки 7, 15 и 16).

Белешки кон одделните финансиски извештаи

32. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ (ПРОДОЛЖУВА)

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2023		2022	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
Доминантен сопственик Magyar Telekom Plc	426	11.480	564	15.465
Подружници на доминантниот сопственик	9.135	2.452	8.913	2.902
Основно матично друштво Deutsche Telekom AG	557.326	440.213	514.927	380.159
Подружници на основното матично друштво	28.312	29.066	33.454	38.459

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	31.12.2023		31.12.2022	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Доминантен сопственик Magyar Telekom Plc	6.055	4.006	5.520	3.331
Подружници на доминантниот сопственик	5.327	1.428	3.064	752
Основно матично друштво Deutsche Telekom AG	116.707	275.205	141.208	382.654
Подружници на основното матично друштво	37.950	100.852	44.891	99.050

33. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2023	2022
Краткорочни користи за вработените (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	67.669	71.094
Законски пензиски придонеси за краткорочните користи	9.890	10.964
Законски останати придонеси за краткорочните користи	5.049	4.345
Користи поради прекин на вработувањето	9.657	12.941
Долгорочни програми за стимулација	50.879	44.487
Останати плаќања	2.474	1.884
	<u>145.618</u>	<u>145.715</u>

Надоместокот на членовите на Одборот на директори на Друштвото и неговите комитети, изнесува МКД 7.738 илјади (2022: МКД 8.680 илјади) и е вклучен во Краткорочни користи за вработените. Овие трошоци се вклучени во Трошоци за вработени (види белешка 21).

Белешки кон одделните финансиски извештаи

33. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО (ПРОДОЛЖУВА)

Во 2015 година, новата програма за долгорочна мотивација којашто се заснова на остварување (LTI) беше воведена како дел од глобалната алатка за компензација ширум ДТ Групацијата за друштвата. Програмата претставува програма заснована на акции коишто се плаќаат во готовина. Извршителите добиваат виртуелни акции коишто зависат од нивната индивидуална изведба. Бројот на виртуелни акции на крајот од периодот (четиригодишен период) се утврдува од целното достигнување на клучните показатели. Вредноста на количината на акциите варира за времетраење на периодот на планот врз основа на два показатели: развивање на цената на ДТ акцијата и целното постигнување во врска со 4 таргети на друштвото: (прилагодена заработка по акција (EPS); прилагоден поврат на ангажиран капитал (ROCE); задоволство на корисниците и задоволство на вработените). Постигнувањето на таргетите се мери на крајот од секој годишен циклус и бројот на виртуелните акции утврден на оваа основа е фиксен како резултат на годишниот циклус (непренослив). На крајот од периодот на траење на планот (четиригодишен период), резултатите од четирите годишни циклуси се собираат и плаќаат во готовина. Секоја година се воведува нов циклус од програмата за долгорочна мотивација којашто се заснова на остварување (LTI).

Во 2019 година нова програмата за долгорочна мотивација беше воведена од страна на ДТ Групацијата наречена стимулација за повторливо извршување (RPI), за цели на достигнување на заеднички повторливи резултати, мерења преку остварување на дефинирани KPI. Програмата RPI е четиригодишен план за период од 2018 до 2021 година. Првата година се смета како година за влез на одредено друштво, ако има остварување на таргетот во две последователни години согласно дефинираната политика. Бонус ќе биде исплатен на дефинираните извршни менаџери од втората година па во иднина во случај на остварување на дефинираните таргети. Групациски релевантен KPI е неприлагодена EBITDA за соодветниот сегмент/друштво. Прагот за право на бонус е остварување на таргетот со 115%. Истото се однесува и за прикажување на трошоци за RPI програмата. Главниот извршен директор и главните директори учествуваат во програмата. Износот на бонусот зависи од менаџерското ниво и бројот на годините за кои има последователно остварување на таргетот. Во 2022 година беше извршена финалната исплата за RPI, со што програмата е завршена.

Во 2022 година, Групацијата ДТ вовеле долгорочна програма за бонуси наречена Програма за бонуси Game Changer. Програмата претставува четиригодишен план кој ќе се спроведува во периодот од 2022 до 2025 година, со прифаќање на Условите на ДТ за учество во Програмата на ЕУ за бонуси Game Changer.

Правото на учество во програмата е дефинирано на ниво на Главен извршен директор и на ниво на Главен директор. Специјална покана за учество во програмата може да му се понуди на извршен менаџер според дефинирани критериуми. Плаќањата во рамките на програмата се извршуваат врз основа на параметрите за извршување на работата, клучните показатели на извршувањето на работата (KPI) и нивоата на постигнување на целите. Износот на бонусот секоја година зависи од последователното надминување на резултатите (доколку се исполнети условите за прагот) и просечното исполнување на целите за конкретни KPI кои се дефинирани за Друштвото. Направените трошоци поврзани со програмите опишани погоре се прикажани во рамките на Долгорочни програми за стимулација (види белешка 18 и 21).

34. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

а) Обична и разводната заработка по акција

	2023	2022
Добивката за цели на пресметка на заработувачка по акција претставува нето добивката која припаѓа на сопствениците на Друштвото (во илјади денари)	2.212.068	1.667.794
Обична и разводната заработка по акција (во денари, пресметана како нето добивка поделена со бројот на акциите)	25,65	19,34

б) Пондериран просек на број на преостанати обични акции како делител

	2023	2022
Пондериран просек на број на преостанати обични акции како делител за пресметка на обична и разводната заработка по акција	86.254.903	86.254.903

Белешки кон одделните финансиски извештаи

34. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА (ПРОДОЛЖУВА)

Друштвото има издадено обични акции и една златна акција, која има исти права во однос на исплатата на дивиденда и затоа основната и разводнетата добивка по акција се еднакви. Детали за останатите права на златната акција се наведени во белешка 21.

35. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после 31 декември 2023 кои ќе влијаат на добивката или загубата, извештајот за финансиска состојба или паричните текови за 2023 година.

Стратегијата за еколошко, социјално и корпоративно управување (ESG) е вградена во стратегијата на Друштвото и таа е пресликана во разновидни активности коишто поддржуваат два главни стратешки столба – „Добра Магента“ и „Зелена Магента“. Освен тоа, како дел од Групацијата ДТ, целите за ESG беа утврдени и на ниво на Друштвото, што дополнително ја потврдува посветеноста кон ESG агендата.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

36. РЕГУЛАТОРНО ОПКРУЖУВАЊЕ

36.1. Регулаторно опкружување – мобилна линија

На 5 септември 2008 година, Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), по службена должност, достави известување до Друштвото за оние јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги што му биле доделени во согласност со Договорите за концесија. Лиценцата за радио фреквенции коишто ја користи Друштвото во опсег од GSM 900, беше исто така издадена во форма регулирана од ЗЕК со период на важност до 5 септември 2018 година, која беше обновена во 2018 година за дополнителен период од 10 години до 2028 година. Како резултат на измените во подзаконските акти, опсегот од 900 MHz е отворен за UMTS технологија и, врз основа на барање на Друштвото, лиценцата за радиофреквенција беше изменета така што овие фреквенции сега се технолошки неутрални.

Во 2008 година беше објавено решение за доделување на 2x15 MHz лиценца за радио фреквенции на 2100 MHz. Важноста на лиценцата беше 10 години, односно до 17 декември 2018 година. Лиценцата беше обновена во 2018 година за 10 години, до 2028 година во согласност со ЗЕК.

На процедурата за аукција што се одржа во август 2013 година беше доделен целиот опсег од 790 – 862 MHz заедно со недоделените фреквенции во опсегот 1740 – 1880 MHz за Long Term Evolution (LTE) технологија на јавен тендер. Сите 3 мобилни оператори во тоа време добија LTE радиофреквенциска лиценца од 1x10 MHz во опсегот од 800 MHz и 2x15 MHz во опсегот од 1800 MHz. Секоја лиценца беше добиена со плаќање на еднократен надомест од 10,3 милиони евра. Важноста на лиценцата е 20 години, до 1 декември 2033 година, со можност за нејзино продолжување за период од 20 години во согласност со ЗЕК.

По спојувањето на Оне и ВИП, на 18 ноември 2016 година, А1 Македонија (претходно оне.Вип) достави барање до Агенцијата за промена на лиценците за користење на радиофреквенции за фиксни и мобилни услуги регистрирани со броевите 108269/1, 108271/1, 104068, 104069, 104711, 108269/2 и 108267/2. Агенцијата донесе одлука да не го одобри барањето за промена на А1 Македонија.

Во тендерска постапка, нова лиценца на 2100 MHz (2x15 MHz) беше издадена на Друштвото. Нова лиценца на 2100 MHz (2x10 MHz) беше издадена и на А1 Македонија. Важноста на лиценцата е до крај на 2028 година.

Во постапката за директно доделување од 11 јули 2022 година, Агенцијата му издаде нова лиценца во опсегот 700 MHz и 3.x GHz (5G) на Друштвото (2x10 MHz на 700 MHz и 100 MHz на 3.x GHz). Лиценцата важи 15 години. Истиот износ на спектар исто така му беше издаден на А1 Македонија.

На 19 декември 2014 година беа донесени измени и дополнувања на ЗЕК. Беа направени многу значителни промени на ЗЕК, помеѓу нив, Регулативата за роаминг на Балканот беше една од најважните промени и беше во согласност со Регулативата за роаминг во ЕУ III. Транзицискиот период за постепено намалување на цените на роамингот заврши на 1 јули 2017 година. Во 2019 година, регулаторните тела на земјите од Западен Балкан (WB6) (Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Босна, Албанија, Косово) воведоа регулатива за роаминг, почнувајќи со RLAN+ (Roam Like At Home) модел на доплата од 1 јули 2019 година до 30 јуни 2021 година. Од 1 јули 2021 година ќе се применува регулатива по RLAN-моделот. Со оваа регулатива беа намалени и цените за меѓународна терминација меѓу земјите од Западен Балкан (WB6).

Двата мобилни оператори на пазарот, Друштвото и А1 Македонија се назначени за оператори со значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на релевантниот големопродажен пазар „Пристап и започнување на повик на јавни мобилни мрежи“. Агенцијата ги наметна истите регулаторни правни мерки за двата оператора:

- обврска за мобилен пристап за сите мобилни витуелни мрежни оператори (MVNO) хибридни видови (вклучително и Препродавач),
- цена базирана на трошок за Целосен MVNO,
- малопродажба минус (-35%) за Препродавачот,
- обврска за пристап до услуга за мултимедиални пораки (MMS) услуги и мобилни податоци врз основа на технолошка неутралност.

MVNO, Луса Mobile хостиран на мрежата на А1 Македонија, влезе на македонскиот пазар и започна со малопродажно работење во јули 2016 година во согласност со регулираните големопродажни услови. Исто така, од октомври 2020 година, започна со работа нов MVNO (Green Mobile), хостиран на мрежата на А1 Македонија. Сите три MVNO се назначени за оператори со ЗПМ на релевантниот пазар за мобилна телефонија.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

Кабелскиот оператор Телекабел, кој на пазарот е присутен со фиксни услуги (говор, широкопојасен интернет и телевизија), од јануари 2019 година започна да работи како MVNO хостиран на мобилната мрежа на Друштвото под услови на регулирана големопродажба.

Времетраењето на двете лиценци кои претходно ги поседуваше А1 Македонија беше до 2017 година, 10 MHz од опсег од 900 MHz и 10 MHz од опсег од 1800 MHz истекло на 23 март 2017 година, позиционирани во пониските делови од опсезите. Врз основа на барањето од А1 Македонија за продолжување на лиценцата, Агенцијата донесе одлука бр. 0804-974 од 2 ноември 2016 година да не го продолжи времетраењето на овие две лиценци. Во моментот овие радиофреквенции не се доделени и не се достапни за продажба, тие се чуваат за третиот нов учесник на пазарот.

На 26 мај 2017 година, А1 Македонија поднесе барање до Агенцијата за промена на лиценцата за користење на радиофреквенции за фиксни и мобилни услуги регистрирана со број 108267/2, со кое е доделен следниот радиофреквенциски блок: 1770-1785/1865-1880 MHz. На 9 октомври 2017 година, Агенцијата донесе одлука за одбивање на барањето на А1 Македонија за промена на 1800 MHz.

Врз основа на жалбата поднесена од А1 Македонија, во септември 2019 барањето за промена на 1800 MHz беше конечно одобрено од Агенцијата, како резултат на судската одлука во корист на А1 Македонија. Во 1800 MHz опсегот, А1 Македонија ќе добие огромен континуиран блок од 35 MHz со важност од 15 октомври 2019 година. На барање на Друштвото, Агенцијата ги продолжи лиценците за 900 (2x12.5MHz), 1800 (2x10MHz) и 2100 (2x15MHz) за дополнителни 10 години период на важност (до 2028-2029) без еднократен надомест.

Лиценца 2x10 MHz на 1800 MHz во сопственост на А1 Македонија беше продолжена во Март 2022 година.

Во април 2019 година, Министерството за информатичко општество подготви Национална стратегија за бродбенд во која што се утврдени следниве цели:

- До крајот на 2023 година, најмалку еден поголем град да биде покриен со 5G сигнал;
- До крајот на 2025 година, автопатите и магистралните патишта / главните коридори на основната и сеопфатна патна мрежа во државата утврдени од Агенцијата да бидат покриени со непрекинат 5G сигнал;
- До крајот на 2027 година, сите градови во државата да бидат покриени со непрекинат 5G сигнал;
- До крајот на 2029 година, секој да има можност за пристап до интернет преку 5G со минимална брзина на пристап до интернет од најмалку 100 Mbps;
- До крајот на 2029 година најмалку 50% од вкупниот број на претплатнички договори на домаќинствата во цела држава, да имаат пристап до интернет од најмалку 100 Mbps;
- До крајот на 2029 година, сите домаќинства по прифатлива цена да имаат можност за пристап до мрежа која овозможува брзина за превземање од најмалку 100 Mbps со можност за надградба на гигабитна брзина;
- До крајот на 2029 година, сите јавни институции (училишта, универзитети, истражувачки центри и други образовни установи, здравствени установи, министерства, судови, локални самоуправи и други државни органи и тела), да имаат симетричен пристап до интернет со брзина од најмалку 1 Gbps.

Врз основа на јавна расправа на почетокот на 2021 година Агенцијата ги донесе измените во Правилникот за надоместоци за користење на радиофреквенции:

- Намалување на надоместоците за користење на радиофреквенции од 3.x GHz за 50 % (од 4.000 евра/MHz на 2.000 евра/MHz)
- Намалување на надоместоците за користење на радиофреквенции за 700 MHz за 50 % (од 11.400 евра/MHz на 5.740 евра/MHz)
- Намалување на надоместоците за користење на радиофреквенции над 55 GHz (Е опсег на радиофреквенциски линкови) за 50% (од 4.000 евра/250MHz на 2.000 евра/250 MHz).

Белешки кон одделните финансиски извештаи

36.2. Регулаторно опкружување – фиксна линија

Друштвото има обврски како оператор со ЗПМ на неколку регулирани пазари за фиксни услуги.

На почетокот на 2015 година, имплементирано е регулирање на пристапот до оптика, со Локален битстрим пристап преку пристап од нова генерација (NGA) на 3 и 4 ниво и регулирање на VULA (Виртуелен разврзан локален пристап) на ниво 2. Воведувањето на нови технологии за претплатничка дигитална линија со ногу високи брзини (VDSL Векторинг технологија во 2017 година) од страна на Друштвото за малопродажни корисници доведува до воведување на нови производи за големопродажен пристап и преобликување на регулаторните обврски.

Финалниот документ за големопродажен централен пристап за производи за масовен пазар обезбедени во анализата на пазарот на фиксна локација (Пазар б) беше објавен во април 2017 година. Агенцијата за прв пат наметна регулирање на пристапот до Хибридно оптички коаксијален пристап (HFC). Сите постојни обврски за бакарната и оптичката мрежа остануваат непроменети по извршената нова анализа во 2022 година. Сите обврски се однесуваат на Друштвото и на А1 Македонија како оператори со ЗПМ на пазарот за широкопојасни услуги.

Измените направени во септември 2016 година кои вклучуваат нова обврска за регистрирање на нови и постојни електронски мрежи (ATLAS), се однесуваат на заедничко градење и користење на мрежите и нова обврска за Агенцијата да ги објавува добиените извештаи за мерењата во сегментот на оптичка магистрална мрежа од страна на сите оператори.

Тендерот за давател на USO (Обврска за универзална услуга) услуга беше објавен во октомври 2021 година, за период од 2022-2026 година и еден од главните критериуми за избор е износот на рефундација што го бара учесникот на тендерот од регулаторот.

Согласно резултатите од тендерот, Друштвото е универзален давател до 2026 година за Фиксен пристап и пристап на хендикепирани лица (говорни услуги и интернет од најмалку 12Mbit/s брзина на преземање). А1 Македонија е назначен за Јавни говорници. РЗ Инфомедиа потпиша договор со Агенцијата за универзални услуги за телефонски именик и информации.

Следејќи ги трендовите на пазарот и регулативата на ЕУ, Агенцијата донесе одлуки за дерегулација на неколку пазари: дерегулација на сегментот на водови на изнајмени линии и избегнување на регулацијата на услугите за Ethernet изнајмени линии; минималниот пакет на изнајмени линии (малопродажба); пазарот на WLR (Изнајмување на линии на големо); малопродажба на традиционалните фиксни говорни услуги (пристап и сообраќај). Друштвото има обврска за цени базирани на трошоци за регулираните големопродажни услуги, користејќи ја методологијата на Долгорочни инкрементални трошоци ("LRIC").

Кон средината на 2019 година, Агенцијата спроведе ERT тестирање (методологија за определување на цени што се користат за истиснување на конкуренција) за широкопојасни големопродажни услуги пристапни мрежи од следната генерација што ги обезбедуваат двата доминантни оператори (Друштвото и А1 Македонија). Со развиениот ERT модел ќе се тестира можноста за економично реплицирање на малопродажните пакети, вклучувајќи ги и широкопојасните услуги со брзини на пристап поголеми од 30 Mb/s.

37. ИСТРАГА ЗА ОДРЕДЕНИ ДОГОВОРИ ЗА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје, мнозински акционер на Друштвото), објави дека е вршена истрага на одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го ангажирал White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Република Северна Македонија.

Белешки кон одделните финансиски извештаи

37. ИСТРАГА ЗА ОДРЕДЕНИ ДОГОВОРИ ЗА КОНСУЛТАНСКИ УСЛУГИ (ПРОДОЛЖУВА)

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, а коишто беа претходно обелоденети, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Република Северна Македонија кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Република Северна Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и американскиот Закон за спречување на корумпирано однесување во странство (ФЦПА). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД (МП) и Комисијата за хартии од вредност на САД (КХВ) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Во 29 декември 2011 година, Маѓар Телеком објави дека склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком ги објави клучните услови од спогодбата со МП и КХВ на 29 декември 2011 година. Поконкретно, Маѓар Телеком објави дека склучил договор за одложено гонење за период од две години (ДОГ) со МП. ДОГ истече на 5 јануари 2014 година, а врз основа на барањето на МП доставено во согласност со ДОГ, Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија, на 5 февруари 2014 година, ги отфрли обвиненијата против Маѓар Телеком.

Во врска со локалната истрага од страна на државните органи во Република Северна Македонија, а по претходно обелоденетите информации во финансиските извештаи на Друштвото за претходните години, во првиот квартал од 2023 година, првостепениот Кривичен суд издаде вонсудска пресуда со која тројцата обвинети поранешни менаџери на Друштвото ги прогласи за виновни и им наложи солидарно да ја надоместат штетата. Но, по предлог на Вишото јавно обвинителство, со пресудата од четврт квартал од 2023 година на Апелациониот суд – Скопје, сите обвиненија против обвинетите се отфрлени поради застареност на делото, согласно со последните измени во Кривичниот законик. Со оваа пресуда кривичната постапка против обвинетите е затворена и сега државата може да ги тужи обвинетите само за надомест на штета во граѓанска судска постапка.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од кое било регулаторно тело или други надворешни страни, освен како што е претходно обелоденето, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи можат да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.